

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

katedra geografie

Tomáš Vácha

**SPÁDOVOST OBYVATEL ZA SLUŽBAMI
V REGIONU ORP TÁBOR**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Stanislav KRAFT

České Budějovice, 2012

Prohlášení:

Tímto prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně pod odborným vedením vedoucího mé bakalářské práce s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne.....

Podpis studenta

Tímto bych chtěl poděkovat panu RNDr. Stanislavu Kraftovi za cenné připomínky a rady, a za odborné vedení při tvorbě mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat zástupcům obcí v ORP Tábor za spolupráci při vyplňování dotazníků. Také bych chtěl poděkovat své rodině za podporu během celého mého studia.

Anotace:

VÁCHA, T. (2012): *Spádovost obyvatel za službami v regionu ORP Tábor*. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 61 stran.

Cílem této bakalářské práce je na základě dotazníkového šetření analýza hlavních směrů a cílů dojížděky obyvatel za službami ve vymezeném území, kterým je ORP Tábor. První část práce se věnuje teoretickým východiskům práce, kde jsou definovány služby, regiony, vymezena střediska a zmíněna teorie centrálních míst. Prostřední část práce se věnuje geografickým charakteristikám ORP Tábor, způsobem zpracování dotazníků a celkovou metodikou práce. Poslední část se věnuje samotnému vyhodnocení dotazníků a vytvoření obslužných mikroregionů, a to zdravotnických, základních škol, středních škol a ostatních služeb vyjádřených mapami. Na závěr jsou vzniklé mikroregiony porovnány s vytvořeným obslužným potenciálem obcí.

Klíčová slova:

spádovost za službami, služby, mikroregion, středisko, ORP Tábor

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Stanislav Kraft

Annotation:

VÁCHA, T. (2012): *The catchment of inhabitants for services in ORP Tábor region*. Bachelor thesis, University of South Bohemia, Pedagogical faculty, Department of Geography, 61 pages.

The goal of this bachelor work is, based on the questionnaire's survey, to analyse the main directions and goals of inhabitants commuting for services in the defined territory, the ORP Tábor. The first part of the work devotes to a theoretical basis of the work where the services, regions, centres are defined and the central place theory is mentioned. The middle part of the work describes the geographical characteristics of the ORP Tábor, the way in which the questionnaires are made and the methodology of the work. The last part devotes to the evaluating of the questionnaires and creating of the operating microregions; health care, elementary schools, high schools and other services expressed by maps. The formed microregions are compared with the municipality operating potential lastly.

Key words:

Services catchment area, services, microregion, centre, ORP Tábor

The Leader of bachelor thesis:

RNDr. Stanislav Kraft

OBSAH:

1. ÚVOD	8
1.1 Cíle práce	8
1.2 Hypotézy práce	9
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
2.1 Geografie služeb	10
2.2 Teorie centrálních míst	11
2.3 Regionalizace služeb.....	13
2.3.1 Region	13
2.3.2 Metody výběru středisek	13
2.3.3 Vymezení sfér vlivu středisek	17
3. VYBRANÉ GEOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY ORP TÁBOR	19
3.1 Základní charakteristiky ORP a vymezení území.....	19
3.2 Doprava a dopravní obslužnost ORP	21
3.3 Obslužný potenciál obcí.....	23
4. METODIKA PRÁCE	27
4.1 Sběr dat	27
4.2 Analýza dat	28
4.3 Tvorba map	29
5. VÝSLEDKY PRÁCE	31
5.1 Základní strukturální charakteristiky zdravotnických mikroregionů v ORP Tábor	31
5.2 Základní strukturální charakteristiky školských mikroregionů v ORP Tábor.....	36
5.2.1 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů základních škol v ORP Tábor.....	36
5.2.2 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů středních škol v ORP Tábor	40
5.3 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů ostatních služeb v ORP Tábor	43
6. SYNTÉZA SLEDOVANÉ PROBLEMATIKY	47
6.1 Komparace obslužného potenciálu se zdravotnickými mikroregiony	47

6.2 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony základních škol.....	48
6.3 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony středních škol.....	48
6.4 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony ostatních služeb	49
7. ZÁVĚR.....	51
8. SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH PRAMENŮ.....	54
9. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A PŘÍLOH.....	58

1. ÚVOD

Služby, sektor národního hospodářství, který byl v době socialismu na rozdíl od průmyslu v ústraní, se během posledních dvaceti let expanzivně rozrostl a vyvinul, a stal se tak jedním z největších zaměstnavatelů a „tahounů“ ekonomiky. Služby se proto staly nedílnou součástí každodenního života lidí, denně je ve větší či menší míře využívají, potřebují je a nedokážou si bez nich svůj život představit.

Téma mé bakalářské práce Spádovost obyvatel za službami v regionu ORP Tábor jsem si vybral z několika důvodů. Jedním z nich bylo, že se tato práce týká geografie, ke které jsem během svého studia inklinoval více než ke společenským vědám. Dalším důvodem bylo, že mi geografie služeb přišla jako méně prozkoumaná oblast geografie s velkým potenciálem, jelikož se služby pořád vyvíjejí a zaměstnávají čím dál více lidí a v minulosti jí u nás nebyla až tolik věnována pozornost. V neposlední řadě jsem si toto téma vybral kvůli tomu, že se týká ORP Tábor, což je region, kde jsem se narodil a doposud zde žiji, a tak je mi tato oblast ČR velice blízká a chtěl jsem ji ještě více poznat.

První část práce se věnuje teoretickým východiskům práce, definování služeb, regionů a výběru středisek. V další části jsou rozebrány vybrané geografické charakteristiky vymezeného území. Další kapitola pak tvoří metodika práce a postup tvorby této práce. Následující kapitola je věnována samotnému zpracování a vyhodnocení získaných dotazníků od starostů obcí. Po této kapitole následuje srovnání výsledků dotazníkového šetření s obslužným potenciálem obcí. Dále už následuje závěr a po něm zdroje práce, přílohy a seznamy map a tabulek.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem této práce je zjistit a analyzovat na základě dotazníkového šetření přes vybrané zástupce obcí hlavní směry a cíle dojížděky obyvatel obcí v území ORP Tábor za vybranými skupinami služeb. Dalším cílem pak je vytvoření obslužných mikroregionů na základě vyhodnocených dotazníků a jejich vyjádření pomocí mapových výstupů. Posledním cílem práce je porovnat vytvořené mikroregiony s vytvořeným obslužným potenciálem obcí ORP Tábor.

1.2 Hypotézy práce

1. Hlavní hypotézou je, že nejvýznamnější postavení mezi všemi obcemi bude mít město Tábor, protože má hlavní regionální postavení v severním regionu Jihočeského kraje. To plně koresponduje s Hamplem (2005), který vymezil 144 regionálních středisek v České republice, a Tábor je po Českých Budějovicích druhým nejvýznamnějším střediskem v Jihočeském kraji a 24. v celé republice.
2. Druhá hypotéza je, že města Mladá Vožice a Bechyně budou mít, díky protáhlému tvaru ORP Tábor, významné postavení ve „svých“ regionech. V určité míře budou konkurovat v některých službách Táboru a budou vytvářet subregionální obslužná střediska. Toto opět plně koresponduje s Hamplem (2005), který ve své práci určil, na základě populační a pracovní velikosti, tato střediska za významná pro vymezené území.
3. Určitý význam při dojížděce za službami by pro obce v okrajových částech ORP mohla mít okolní střediska. Tato střediska sice nejsou součástí zkoumaného území, ale jsou s ním spojena na základě určitých vazeb, ať už územně-správních nebo dopravních (např. Soběslav- leží na silnici E55, která spojuje Tábor a České Budějovice a také jí prochází železnice Praha- Tábor- České Budějovice)
4. Díky výhodné poloze mezi Prahou a Českými Budějovicemi předpokládám, že budou lidé využívat některé služby i v těchto dvou městech, zejména pak služby nedenní potřeby s vysokou specializací, protože se jedná o velká a významná města (hlavní a krajské město), se kterými je Tábor velice dobře dopravně spojen.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Geografie služeb se řadí v rámci geografie mezi mladší vědecké disciplíny. V dřívějších dobách byl tento obor v pozadí vědeckého zájmu i přes to, že služby postupem času posilovaly a začaly se větší měrou podílet na tvorbě HDP a jiných ekonomických ukazatelů.

Hlavní rozvoj geografie služeb souvisí s Christallerovou teorií centrálních míst z 30. let 20. století. Od té doby se geografie služeb a služby rozvíjí, ale jak u nás, tak ve světě se jí pořád věnuje pořád malá pozornost a je problém získat dostatek informací a dat. Velkým problémem je i fakt, že se dojíždka za službami jen minimálně eviduje ve sčítání lidí, domů a bytů, což jsou data, která mají zásadní význam pro demografii.

2.1 Geografie služeb

Szczyrba (2008, s. 275) definoval služby takto: „Většina definic služeb, na kterých jsou založeny oficiální statistiky, vychází z negativního vymezení, tj. jako všechno ostatní, co není možné zařadit do jasně definovaného sektoru zemědělství nebo průmyslu, neboli co nesouvisí s materiální produkcí. Podle této definice jsou výstupy sektoru služeb nehmotné výrobky, které nemohou být skladovány, transportovány nebo vlastněny. Služby lze koupit, prodat, ale nelze je fyzicky uchopit.“

Dále služby definoval Marshall a kol. (1988, p. 11): „Služby jsou obvykle definovány jako činnosti, které jsou relativně odděleny od materiální produkce a které se v důsledku nepřímo týkají zpracování fyzických materiálů. Hlavní rozdíl mezi produkty výroby a služeb se zdá být, že odborně poskytované služby závisí mnohem více přímo na znalosti pracovní síly, zkušenosti a znalosti než na fyzické technice obsažené ve strojní technice nebo procesech.“

Jak Szczyrba (2008, s. 276) uvádí, „nalezení vhodné definice je často spojováno s hledáním přehledné klasifikace služeb“. Dle Szczyrba (2008, s. 276) „existují služby jak ve sféře výroby, tak ve sféře oběhu a spotřeby. V oblasti spotřeby mohou služby uspokojovat potřeby celé společnosti (armáda, bezpečnost, státní správa ad.) nebo jednotlivců. Pakliže uspokojují potřeby společnosti, jedná se o služby veřejnosti, jedná-li se o potřeby jednotlivců, jde o služby obyvatelstvu.“ Jak Szczyrba (2008, s. 276) uvádí, „lze služby obyvatelstvu dle (Cimler, 1998) rozdělit na:

1. **Služby věcné-** tyto služby souvisejí s hmotnými statky, které se opravují a udržují nebo se udržuje jejich čistota a hygiena nebo se přemísťují.
2. **Služby osobní-** jsou takové, které slouží člověku bezprostředně, nikoli zprostředkovaně přes hmotné statky, jde o služby zdravotnictví, školství, kultury, hygienické služby, služby osobní dopravy apod.“

Dále Szczyrba (2008, s. 276) zmiňuje klasifikaci „dle (Johnson a kol., 2000):

1. **Spotřební/ spotřebitelské-** služby, které jsou primárně orientovány na koncového individuálního zákazníka, spotřebitele; tato oblast zahrnuje celou řadu často odlišných aktivit, které zkoumáme v rámci jednotlivých disciplín; geografie maloobchodu, geografie cestovního ruchu; subdisciplíny se zabývají vývojem spotřebních preferencí obyvatel a souvisejícími změnami prostorových vzorců,
2. **Tržní/ pro podnikání-** lze rozdělit na výrobní služby, dopravní a komunikační služby,
3. **Výrobní služby-** jsou orientovány na potřeby firem a podniků, jsou vázány na ostatní aktivity- výrobní i nevýrobní, jejich produktem jsou tzv. intermediální výstupy, tj. také produkty nevýrobní povahy, které poptávající subjekt využije k výrobě finálního produktu, z tohoto důvodu se tyto služby někdy také označují jako intermediate services, lokalizací doprovázejí tržní služby jejich odběratele, i když ne vždy tomu tak je,
4. **Veřejné-** jedná se o služby, které poskytuje či pomáhá financovat veřejný sektor.“

Dále existují ještě další klasifikace, ale pro vymezení služeb tyto stačí.

2.2 Teorie centrálních míst

Autorem teorie centrálních míst je Walter Christaller. Vydal ji v roce 1933 a vycházel při ní z rozmístění sídel v jižním Německu.

Jak uvádí Ivanička (1983), tak se tato teorie se týká prostorového uspořádání obslužných zařízení v lidských sídlech a jedná se v podstatě o ekonomickogeografickou teorii. Základem je, že malá střediska produkují jen omezený okruh produktů dle svých možností, ale občané ke svému životu potřebují daleko širší okruh potřeb. K tomu využívají zařízení, která jsou v dostupné a dosažitelné vzdálenosti. Ta však nesmí být moc velká, aby její překonání neprodražovalo cenu kupovaného produktu. Podle toho, jak často obyvatel obce určitou službu využívá, tím se zařízení lokalizuje blíže nebo dále od jeho bydliště. Čím méně se určité produkty nakupují, „tím větší počet obyvatel tvoří jejich zázemí“ (Ivanička, 1983, s. 322). Vytvářejí se určité sféry vlivu, které pak v centrálních místech lokalizují obslužná

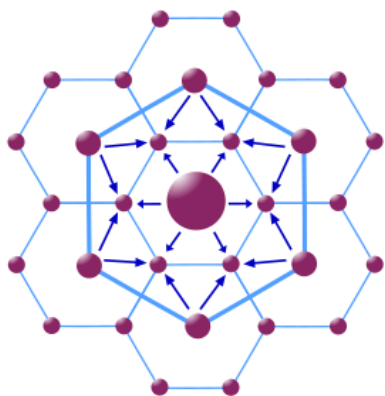
střediska. Tyto sféry jsou pak ovlivněny, a to časovou dostupností a dopravními náklady. Vznikají tak území s minimálním počtem obyvatel, bez „kterých by dané obslužné zařízení už nemohlo ekonomicky fungovat“ (Ivanička, 1983, s 322). Tato teorie se nazývá prahová populace.

Každé centrální místo vytváří centrální funkce, což je poskytování centrálních služeb a produktů zázemí (Ivanička, 1983). Čím širší rozpětí služeb město poskytuje, tím vyšší je jeho centralita.

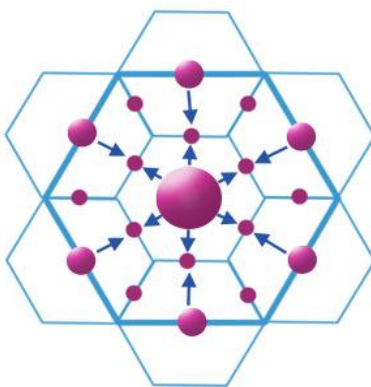
Pro každou službu lze, v idealizované homogenní rovině, sestavit tzv. kužel poptávky, po jehož promítnutí vznikne kruhová obslužná oblast. Tyto kruhové oblasti ale buď plně nepokryjí území, nebo dochází k překryvům oblastí, proto je vhodnější používat pravidelnou šestiúhelníkovou síť. „Každé centrální místo vyššího řádu poskytuje rovněž zboží a služby všech nižších řádů. Každé centrální místo vyššího řádu je pak obklopeno prstencem šesti center nejbližší nižšího řádu, umístěných ve vrcholcích šestiúhelníku jeho obslužné oblasti a obsluhuje dvě centrální místa nižšího řádu a tři obslužné oblasti nižšího řádu. Tato soustava je nazývána sítí $K=3$ (viz Obr. 1)“ (Szczyrba, 2008, s. 281). Tato základní soustava byla Christallerem rozšířena o dva principy, a to o princip dopravní- získáváme síť $K=4$ (viz Obr. 1), a o princip administrativní- získáváme síť $K=7$ (viz Obr. 1).

Obr. 1: Teorie centrálních míst (sítě $K=3$, $K=4$ a $K=7$)

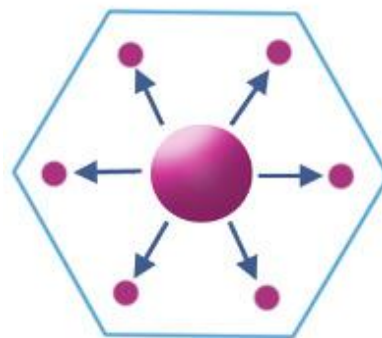
Model $K=3$

Model $K=4$

Model $K=7$

Zdroj: www.wikipedia.org

2.3 Regionalizace služeb

2.3.1 Region

„Region je jeden z nejvíce frekventovaných pojmů v geografii a má široké uplatnění i v jiných oborech“ (Anděl, 1996, s. 26). Termín region vznikl z latinského slova regio= říše, království. Geografy je různě definován. Je jím chápána krajina, území vymezené na základě společných znaků. Obecně je však přijímána definice chápající region jako složitý dynamický prostorový systém (či dílčí geografický systém), který se formuje na zemském povrchu na základě určitých znaků, které jej odlišují od okolí (Anděl, 1996).

Často však bývá termín region zaměňován za termín areál, oblast nebo zóna. Vztahy mezi těmito termíny nejsou přesně určeny. Všechny jsou ale vztahovány k územnímu celku. Oblast bývá definována jako neurčitý územní celek přibližného vymezení. Areály či zóny nebývají, na rozdíl od regionů, chápány jako integrované celky (Anděl, 1996).

Podle struktury rozdělil Anděl (1996) „dva základní typy regionu:

- 1) homogenní či formální
- 2) nodální (funkční)

1) Formální regiony- jsou vymezeny na základě podobných vlastností jevů, které jsou vlastní danému regionu. Jsou vnitřně stejnorodé, jejich znakem je vnitřní homogenita.

2) Nodální (funkční) regiony- tyto regiony jsou založeny jako prostorový systém na interakci mezi centrem, jádrem, ohniskem a zázemím. Na rozdíl od formálních regionů jsou většinou dynamické a můžou se měnit. Kritériem pro vymezování těchto regionů je síla (intenzita) vazeb mezi centrem a prvky v zázemí“ (Anděl, 1996, s. 26).

2.3.2 Metody výběru středisek

Tyto metody v této a následující kapitole 2.3.3 jsou zpracovány podle Maryáš (1983, s. 61- 82).

Jak Maryáš (1983, s. 61) ve své zprávě uvádí, „při výběru středisek obslužné sféry a hodnocení jejich hierarchické úrovně se můžou dle (Dickinsona, 1964) použít následující metodické přístupy:

1. vymezení středisek na základě údajů o funkci, kapacitě a využití zařízení maloobchodu a služeb v sídlech
2. vymezení středisek na základě velikosti obsluhovaného území, teda na základě obslužných procesů mezi sídly.“

Charakteristiky středisek, které jsou založené na informacích o zařízeních maloobchodu a služeb, jsou také nazývány statickými charakteristikami. Tyto charakteristiky běžně využívají data, která jsou zjišťována statistickými úřady nebo různými resortními soupisy. Charakteristiky, které jsou založené na zjišťování obslužných procesů sídly, jsou nazývány charakteristikami dynamickými. Tyto charakteristiky využívají data, která byla získána z anketárních šetření spádovosti obyvatelstva za obslužným vybavením sídel (Maryáš, 1983).

I. Výběr středisek na základě statických charakteristik

Jak Maryáš (1983) uvádí, W. Christaller (1933) je považován za zakladatele teorie centrálních míst. Podle Christallera jsou střediska sídla, která určité území obsluhují tzv. centrálním zbožím a službami. Centrální zboží a služby pak autor definuje jako zboží a služby, které jsou vytvářené a poskytované ve střediskových sídlech, a které jsou využívány jak obyvateli těchto střediskových sídel, tak obyvateli ze sídel, která leží v zázemí středisek. Střediska mají různý význam a dají se rozdělit na střediska vyššího a nižšího řádu. Christaller pak určuje střediskovou sídla i „podle tzv. přebytku významnosti, což je poměr mezi poskytovanými službami v sídle a potřebami obyvatel sídla, a to ve tvaru:

$$C = B - Bz$$

kde C - střediskovost sídla

B - poskytované služby v sídle

Bz – poskytované služby v sídle spotřebované obyvateli sídla“ (Maryáš, 1983, s. 62)

Práce, které pak metodicky vycházejí z Christallerovi teorie, vymezují střediskovou sídla podle:

1. druhů funkcí sídla
2. podle přebytku významnosti sídla

A. Určení střediskovosti sídla podle druhů funkcí

„Poměrně rozsáhlá skupina autorů určuje střediskovost sídel podle koncentrace druhů zařízení maloobchodu a služeb v sídlech, nebo podle výskytu specializovaných druhů zařízení.“ (Maryáš, 1983, s. 62). Tato definice dala základ mnoha výzkumům. Jedním z nich byl výzkum Smailese (1967), který byl proveden v Anglii a Walesu ve 40. letech 20. století. Střediskovost zde byla určována podle vybraných druhů obchodu a služeb. Na jejich základech bylo vybráno pět hierarchických úrovní středisek (Maryáš, 1983).

Dalším, kdo se zabýval střediskovostí sídel, byl Berry (1967) v práci o střediscích služeb a rozmístění maloobchodu ve venkovských oblastech států Iowa a Jižní Dakota v USA. Hagget (1965) poukazuje na to, že podobné analýzy byly provedeny v 60. letech i na jiných územích.

Maryáš (1983, s. 62) uvádí, že dle Haggeta „dovolují tyto práce následující závěry:

1. ve větších střediscích je počet druhů zařízení značně vyšší než v malých střediscích,
2. závislost mezi počtem obyvatel sídla a počtem druhů zařízení má charakter křivky, na každou jednotku přírůstku počtu obyvatel je přírůstek počtu druhů zařízení obslužné sféry proporciálně menší.“

Dále existuje spousta výzkumů a prací z různých zemí (Polsko, SSSR, Finsko aj.) na téma určení stupně střediskovosti sídla na základě analýzy úrovně koncentrace vybraného komplexu druhů zařízení obslužné sféry (Maryáš, 1983).

Dle Maryáš (1983, s. 64) „je tato metoda spíše orientační a může být opodstatněná v případech, kdy nejsou dostupná jiná data, která by lépe charakterizovala střediskovost sídla, nebo pokud by byla doplněna ještě dalšími charakteristikami.“

B. Určení střediskovosti sídla podle tzv. přebytku významu

Podle Maryáše (1983, s. 64) je „tento metodologický přístup založen na kvantifikaci tzv. přebytku významu sídla, tj. zjišťujeme, zda sídlo dosahuje vyšší ukazatele než by podle průměrných ukazatelů na 1 obyvatele ve zkoumaném území a vzhledem k počtu obyvatel v sídle mělo dosahovat.“ Tento způsob určení střediskovosti se opírá především o tyto ukazatele:

1. Počet obslužných zařízení- tuto metodu, která je založena na datech o počtu obyvatel, použil Johnston (1964) na území Nové Anglie. Maloobchodní funkce sídla se určuje podle procentního zastoupení vybraných typů obchodů v sídle na úhrnu všech těchto obchodů ve zkoumaném území. Potom se od této hodnoty odečítá procentní zastoupení počtu obyvatel sídla na celkovém počtu obyvatel ve zkoumaném území. Sídla s kladnou hodnotou jsou považována za střediska (Maryáš, 1983).

2. Kapacita obslužných zařízení- tato metoda vychází z údajů o kapacitě obslužných zařízení. Především pak využívá data o zaměstnanosti v maloobchodě. „Je založena na porovnání podílu zaměstnaných v těchto odvětvích v sídle s průměrným podílem zaměstnaných v obslužné sféře na zkoumaném území“ (Maryáš, 1983, s. 64).

3. Využití oblužných zařízení- tato metoda je založena na datech o využití oblužné sféry sídla a využívá data o maloobchodním obratu. V ČSSR je přebytek významu sídla nahrazen termínem kladný nákupní spád. (Maryáš, 1983, s. 64)

C. Určení střediskovosti sídla podle komplexnějších ukazatelů

Do této skupiny se dají zařadit práce, které „hodnotí střediska maloobchodu, a to buď kombinací výše uvedených metodických přístupů, nebo za pomoci komplexnějších matematických indexů“ (Maryáš, 1983, s. 66).

Klasifikaci středisek Anglie a Walesu provedl Carruthers na základě „tří ukazatelů:

- a) podílu maloobchodního obratu za průmyslové zboží na celkovém maloobchodním obratu,
- b) velikosti kladného nákupního salda
- c) počtu obchodů vybraných sortimentních skupin průmyslového zboží v sídle“ (Maryáš, 1983, s. 66).

Dále klasifikuje střediska maloobchodu v ČSSR Maryáš (1983, s. 66) „na základě kladného nákupního salda za průmyslové zboží a počtu maloobchodních funkcí sídla“.

II. Určení středisek na základě dynamických charakteristik

Jak Maryáš (1981, s. 68) uvádí, tak „metodické postupy založené na dynamických charakteristikách, hlavně na údajích o spádovosti obyvatel za občanským vybavením, se používají nejen pro výběr a hierarchické členění středisek, ale především pro určení rozsahu spádových území jednotlivých středisek a zjištění intenzity vztahu středisko- zázemí. Údaje o pohybu obyvatelstva za nákupy nejsou běžně zjišťovány, ale získávají se pomocí anketárních šetření.“ Z metodického hlediska se za nejvhodnější může považovat anketární šetření, které je prováděné přímo v domácnostech, a to buď:

- formou interwiev
- rozesíláním dotazníků poštou
- přes soustavu ZDŠ, kde za děti odpovídají rodiče.

Pro zpracování rozsáhlejšího území je to však sotva technicky proveditelné, proto je vhodné použít náhradního šetření prováděného buď přes:

- tajemníky MNV
- nebo přes učitele škol (Maryáš, 1983, s 68).

„I když výsledky nemusí být vždy plně reprezentativní, odrážejí realitu mnohem více než při použití statických charakteristik“ (Maryáš, 1983, s 68).

V této práci byla využita metoda dotazníkové hoštření, ale ne přes tajemníky MNV, ale přes starosty nebo jiné zástupce obce v daném území.

2.3.3 Vymezení sfér vlivu středisek

„Důležitým problémem geografie maloobchodu a služeb je vymezení sfér vlivu obslužných středisek, neboť dojíždka za občanským vybavením je vedle dojíždky do zaměstnání jedním z důležitých regionotvorných procesů. Při vymezování zázemí středisek maloobchodu, resp. celé obslužné sféry, jsou používány především metodické přístupy založené jednak na využití interakčních modelů, jednak na využití údajů z anketárních šetření.“ (Maryáš, 1983, s. 68).

I. Vymezení sfér vlivu středisek na základě interakčních modelů

„Pro vymezení sfér vlivu středisek maloobchodu, resp. obslužné sféry, jsou za nejpoužívanější považovány gravitační modely a modely intervenujících příležitostí.“ (Maryáš, 1983, s 68.).

A. Gravitační modely

„Tato skupina modelů vychází z Newtonova gravitačního zákona a byla nejdříve používaným druhem interakčních modelů. Použití gravitačních modelů bylo zpočátku omezeno jen na demografické výzkumy, teprve od 30. let tohoto století byly využívány i pro vymezení spádových nákupních, respektive obslužných středisek. Gravitační modely se dělí na gravitační modely bez omezení a gravitační modely s omezením:

- 1) **gravitační modely bez omezení**- patří sem vlastní gravitační modely- původní modely. Nejznámějším tímto modelem je Reillyho zákon maloobchodní gravitace, který zformuloval Reilly na základě anketárního šetření v Texasu v roce 1929.
- 2) **gravitační modely s omezením**- pokud nejsou k dispozici údaje za produkční proměnnou nebo proměnnou aktivity, dají se nahradit zástupnými proměnnými, nastává určité omezení (Maryáš, 1983).

B. Modely intervenujících příležitostí

Tento model se od gravitačních modelů liší tím, že neměří rozdělení prostoru v pojmech času nebo vzdálenosti, ale pojmy intervenujících příležitostí. (Maryáš, 1983)

II. Vymezení sfér vlivu středisek na základě anketárních šetření

„Tato metoda zjištění spádovosti za nákupy používá dva způsoby:

- a) anketu ve vybraných zařízeních obslužné sféry určitého střediska
- b) anketu ve všech sídlech zkoumané oblasti.

Většina výzkumů založených na anketárních šetřeních uvádí, že v podstatě v každé hierarchické úrovni existuje zóna intenzivní dojížděky, zóna slabší dojížděky a zóna přechodná“ Maryáš (1983, s. 76).

Pro rozsáhlejší území se pak doporučuje použít anketární šetření prováděné přes tajemníky MNV (dnes starosty obcí).

3. VYBRANÉ GEOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY ORP TÁBOR

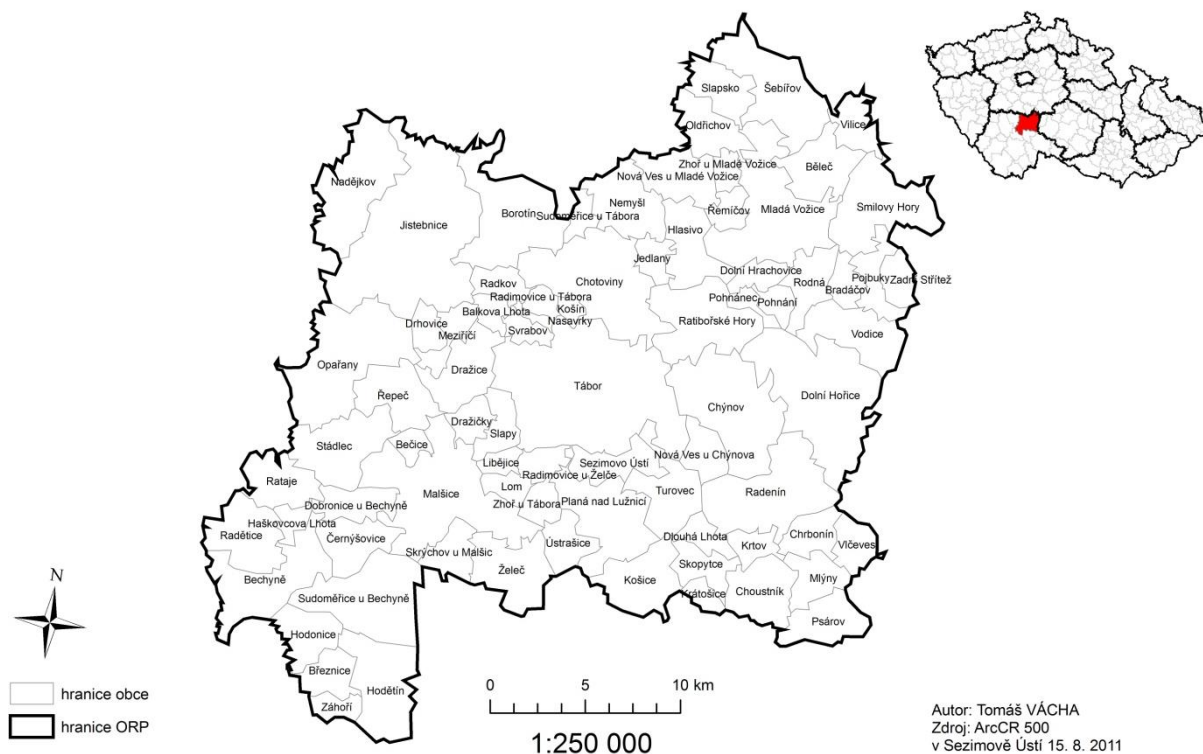
Služby jsou primárně ovlivňovány socioekonomickými podmínkami. Fyzické vlivy služby ovlivňují jen sekundárně, takže pro moji práci jsou důležité spíše socioekonomické podmínky.

3.1 Základní charakteristiky ORP a vymezení území

ORP Tábor vzniklo k 1. 3. 2003 dle zákona č. 314/2002 Sb., leží v severovýchodní části Jihočeského kraje a tvoří severní část okresu Tábor. Druhou část okresu tvoří ORP Soběslav, které je zároveň jižní hranicí vymezovaného území. Dále ORP Tábor sousedí na jihozápadě s ORP Týn nad Vltavou, na západě s ORP Milevsko, na severu se středočeským krajem, a to konkrétně s ORP Benešov a Vlašim, a na východě s krajem Vysočina, a to s ORP Pacov a Pelhřimov. Vymezené území tím, že leží na severu kraje, má výhodnou polohu jak vůči hlavnímu městu Praze, tak vůči krajskému městu Českým Budějovicím, se kterými je poměrně dobře dopravně propojen.

Obr. 2: Administrativní členění ORP Tábor (2011)

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ ORP TÁBOR

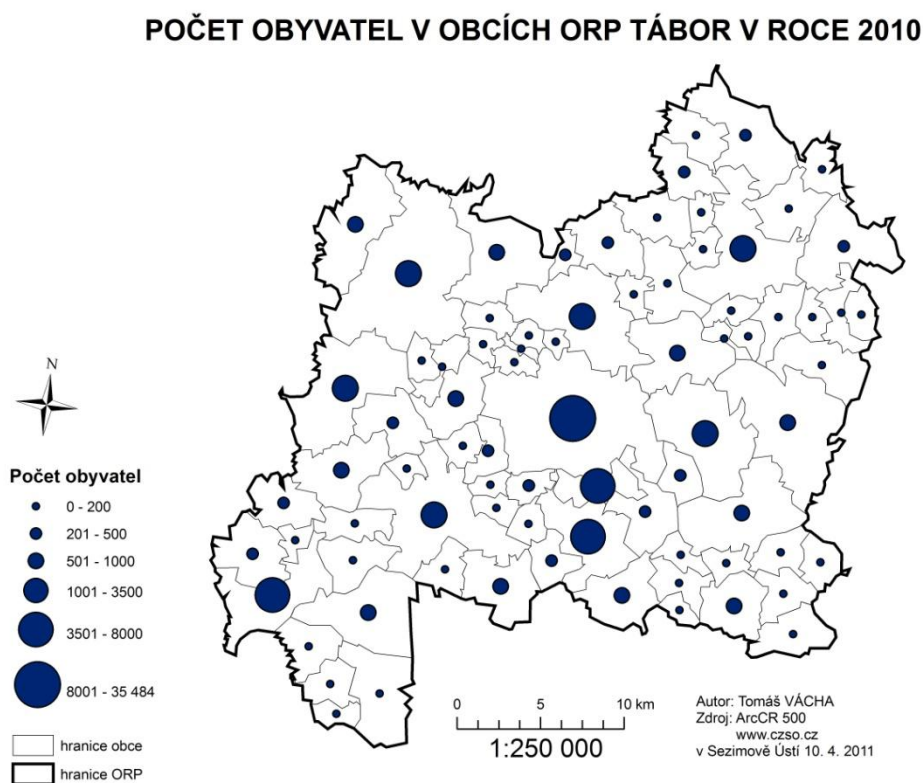

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

ORP Tábor patří se svou rozlohou 100 192 ha¹ mezi větší ORP v České republice (největší ORP Znojmo). V celém ORP pak žije 80 782 obyvatel². Vymezené území tvoří 79 obcí (obr. 1), ve kterých je obecní nebo městský úřad. Navíc tři z nich jsou obce s pověřeným obecním úřadem, tedy obce II. stupně. Jsou to Sezimovo Ústí, Mladá Vožice a Bechyně.

Vybrané území má spíše vesnický charakter osídlení s malým počtem větších měst, mezi kterými nejvíce vyniká Tábor, který je zároveň správní obcí celého ORP a obcí s největším počtem obyvatel. Mezi další větší a důležitá střediska ORP Tábor se řadí Bechyně, Mladá Vožice a Sezimovo Ústí. Jedná se o města, která počtem obyvatel zdaleka nedosahují velikosti Tábora, ale jsou pro okolní obce, vzhledem k protáhlému tvaru území a velké rozloze celého ORP, nesmírně důležitá, protože v nich jsou základní služby (školy, lékaři, obchody aj.) a pověřené obecní úřady.

Obr. 3: Počet obyvatel v obcích ORP Tábor v roce 2010

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

¹ http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_obci_a_podnikatelska_sfera_orp_tabor

² http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_orp_tabor

3.2 Doprava a dopravní obslužnost ORP

Doprava, kvalita komunikací a dopravní obslužnost hrají klíčovou roli pro dojížděku za službami a pro služby samotné. Proto bylo toto téma zařazeno do této práce. Zejména se pak bude jednat o dopravu silniční a železniční, které jsou nejvíce a nejčastěji občany při dojížděce využívány.

1. Silniční doprava

Dle (KRAFT, 2010) se ORP Tábor, díky přítomnosti velkého města, řadí k průměrně až nadprůměrně vybaveným regionům s poměrně velkou hustotou silniční sítě na km², kterou tvoří zejména silnice 2. a 3. Třídy, které jsou velmi důležité pro spojení obcí se středisky (obr. 3).

Nejdůležitější a páteřní komunikací pro celé území je ale mezinárodní dopravní tah E55 (I/3), který spojuje Prahu- Tábor- České Budějovice- Dolní Dvořiště. Tento tah je na území ORP tvořen 15 km dálnice D3, která má po dokončení procházet územím ze severu na jih. Obyvatelé obcí, které leží podél této komunikace, mají velice dobré spojení s Prahou a Českými Budějovicemi, které dokončená dálnice D3 ještě zlepší. Výrazným problémem silnice I/3 je pak veliký objem dopravy na tomto tahu, který způsobuje velkou zátěž pro obce ležící v jeho okolí.

Další důležitou komunikací je silnice I/19, která vede z Plzně přes Tábor, kde křížuje již zmiňovanou E55, a dále pak vede do Pelhřimova, kde se napojuje na mezinárodní tah E551. Pro Tábor je tento tah důležitý kvůli tomu, že vede k dálnici D1 a tím pádem je to významný tranzitní tah, který je hodně využíván především kamionovou dopravou jako spojnice s Brnem a zahraničními státy.

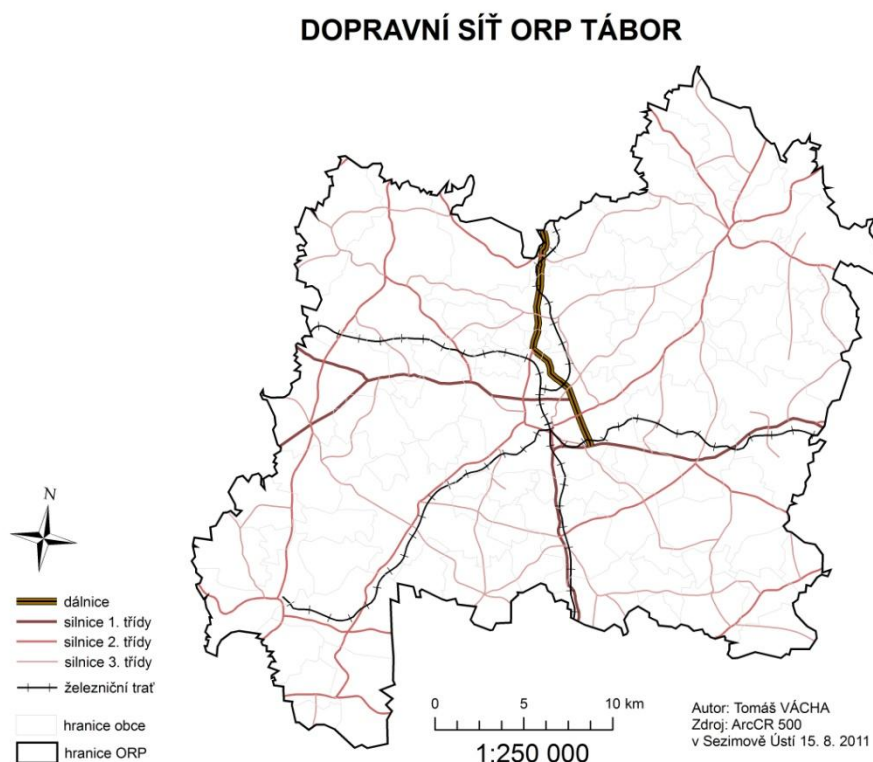
2. Železniční doprava

ORP Tábor je, co se týče železniční dopravy, poměrně dobře vybaven. Nejdůležitější tratí je pro toto území elektrifikovaná trať č. 220, která opět, stejně jako u silniční dopravy, vede z Prahy přes Tábor do Českých Budějovic, po které je přepravováno nejvíce osob a nákladů v ORP. Tato trať má být kompletně přestavěna v koridor, zatím jsou ale postaveny jen jednotlivé kratší úseky koridoru. Protože rychlíky, které po této trati jezdí, staví jen v Táboře, mají pro obyvatele obcí, ležících v okolí této tratě, význam především osobní vlaky.

Důležitou roli hrají pro regionální dopravu ostatní železniční tratě, a to trať č. 224, která vede z Tábora do Obrataně, kde se trať větví. Jedna část pokračuje jako č. 224 do

Pelhřimova a druhou větev tvoří soukromá trať č. 228, která je úzkokolejná a vede do Jindřichova Hradce. Další trať je č. 201, která vede z Tábora přes Milevsko do Písku. Obě tyto tratě nejsou elektrifikovány a jsou důležitým dopravním spojem. Poslední tratí vedoucí z Tábora je pak trať č. 202³, která je plně elektrifikována a vede do Bechyně (Obr. 4).

Obr. 4: Dopravní síť ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora, mapové podklady- ArcCR 500

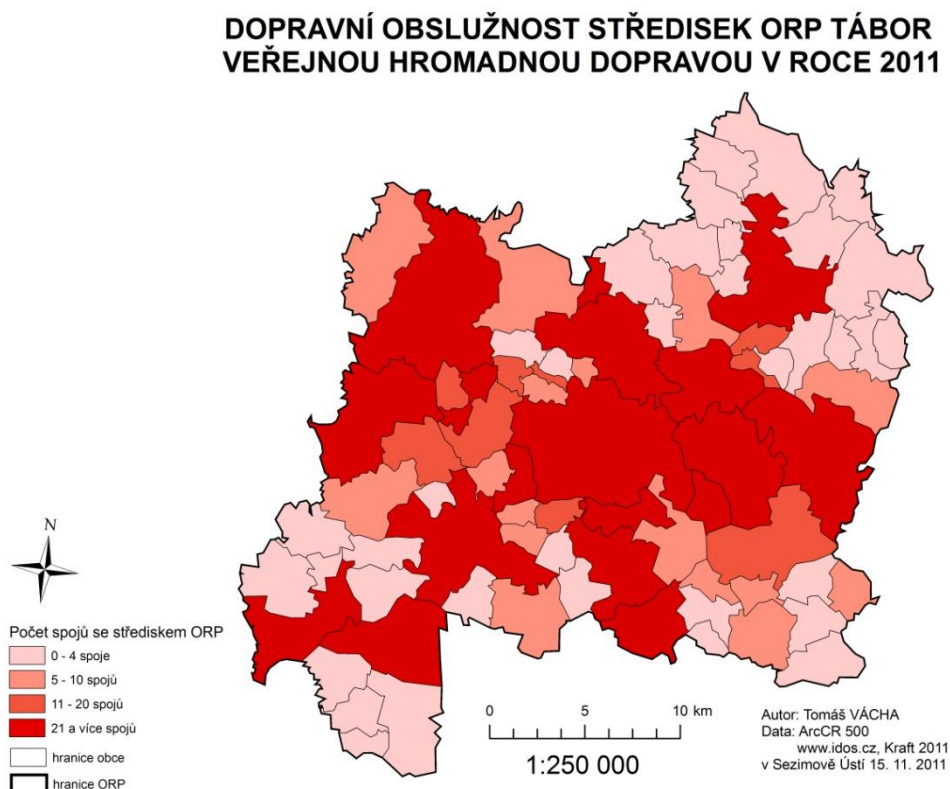
3. Dopravní obslužnost

Poměrně hustá síť silnic dává dobrý předpoklad pro dobrou dostupnost služeb. Ne každý člověk ale má auto nebo přístup k němu, takže spousta obyvatel je pořád odkázána na hromadnou dopravu, ať už se jedná o vlaky nebo autobusy.

Dopravní obslužnost je definována jako počet spojů mezi obcemi příslušného obvodu ORP a jejich středisky. Do tohoto hodnocení jsou započítávány pouze přímé spoje, které odjíždějí z obcí do středisek během jednoho pracovního dne. (KRAFT, 2010). V případě této práce se jedná o přímé spoje z obcí do Tábora.

³ údaje o číslech tratí z <http://www.cd.cz/mapa>

Obr. 5: Dopravní obslužnost středisek ORP Tábor veřejnou hromadnou dopravou v roce 2011

Zdroj: Kraft 2010. www.idos.cz, vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR500

Nejlepší dopravní obslužnost mají obce v zázemí Tábora, kde do mnoha obcí jezdí dálkové autobusy nebo vlaky a navíc je většina těchto obcí obsluhována linkami MHD. Mezi další dobře dopravně obslužené obce patří obce ležící buď poblíž důležitých a frekventovaných spojů, nebo obce, kterými prochází železnice. Špatně obslužené jsou pak obce na periferii ORP, pokud tedy neleží na důležitých tazích nebo železnici. Jedná se zejména o obce v okolí Bechyně, Mladé Vožice a Choustníku. Způsobuje to velikost a specifický tvar ORP a poměrně velká vzdálenost od střediskové obce Tábora. Zde buď musí obyvatelé dojíždět do jiných středisek, nebo musí využít přestupů na jiný spoj, aby se dostaly do Tábora.

3.3 Obslužný potenciál obcí

Tato část práce má za úkol ukázat, které obce v ORP Tábor mají teoretické předpoklady k tomu, stát se obcemi střediskovými a měla za úkol dát představu o možných střediscích, která by mohla vzniknout po zpracování dotazníků. Jako hodnotící kritéria byly zvoleny dvě skupiny služeb, které patří mezi jedny z nejdůležitějších, a to školství a

zdravotnictví. Všechny potřebné údaje pro toto hodnocení byly získány z Českého statistického úřadu ze sekce Městská a obecní statistika. Po potřebné generalizaci dat byly do tabulky pro školství vymezeny tyto sledované kategorie: základní škola, střední škola, Vyšší odborná škola, Jazyková škola a Vysoká škola. Pro zdravotnictví pak tyto kategorie: ambulance, nemocnice, ordinace praktického lékaře (dále jen OPL) pro dospělé, OPL pro děti a dorost, stomatolog, gynekolog, lékař specialista a lékárna. Jednotlivé kategorie pak byly podle důležitosti obodovány a zaneseny do mapy.

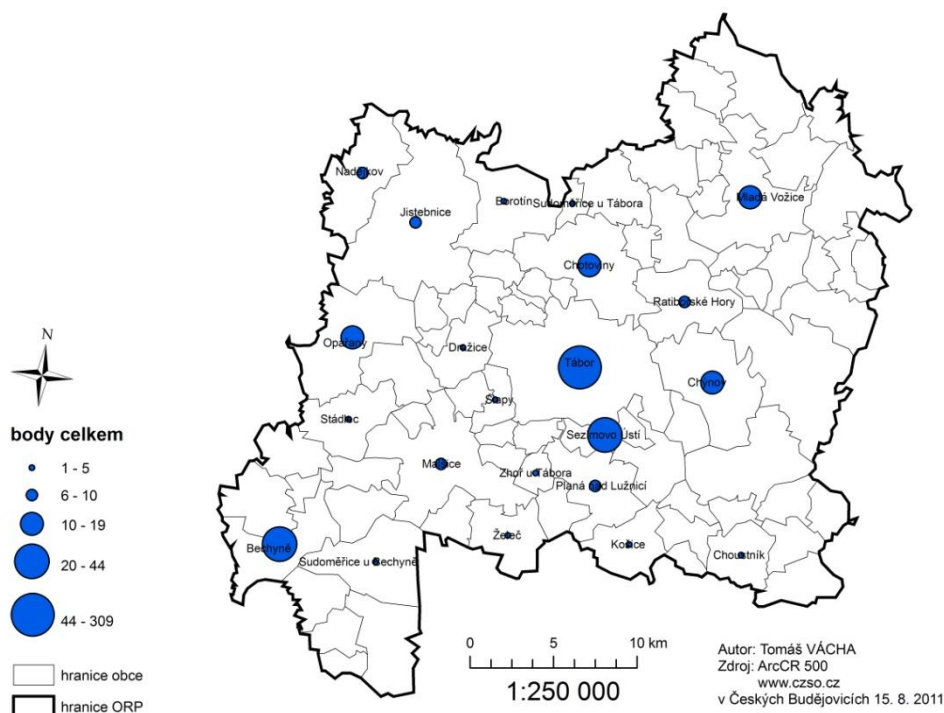
Tab. 1: Bodové hodnocení zdravotnictví a školství

Název obce	Body školství	Body zdravotnictví	Body celkem
Bechyně	7	37	44
Borotín	2	2	4
Dražice	1	0	1
Chotoviny	2	17	19
Choustník	2	3	5
Chýnov	2	10	12
Jistebnice	2	6	8
Košice	1	1	2
Malšice	2	7	9
Mladá Vožice	2	12	14
Nadějkov	1	6	7
Opařany	2	10	12
Planá nad Lužnicí	2	8	10
Ratibořské Hory	2	4	6
Sezimovo Ústí	14	29	43
Slapy	1	0	1
Stádlec	1	3	4
Sudoměřice u Bechyně	2	0	2
Sudoměřice u Tábora	0	2	2
Tábor	74	235	309
Zhoř u Tábora	0	1	1
Želeč	1	1	2

Zdroj: Vlastní práce autora, www.czso.cz

Obr. 6: Obslužný potenciál obcí ORP Tábor v roce 2011

OBSLUŽNÝ POTENCIÁL OBCÍ ORP TÁBOR V ROCE 2011

Zdroj: Vlastní práce autora, www.czso.cz, mapový podklad- ArcCR 500

Z mapy jsou jasně patrné obce, které už střediskové jsou, a to je Tábor, Mladá Vožice, Bechyně a Sezimovo Ústí. U Tábora je to z toho důvodu, že je to velké středisko s významným postavením v severní části Jihočeského kraje a je střediskem pro široké spektrum služeb. Navíc jsou zde umístěny i speciální služby, jako Vyšší odborné školy, jazykové školy, nemocnice nebo ambulance, které jsou v mnoha městech rušeny. Tyto služby také obdržely v hodnocení více bodů.

Mladá Vožice a Bechyně se staly středisky kvůli tomu, že leží na okrajích ORP a kvůli větší vzdálenosti od Tábora mají velkou regionální působnost pro okolní území.

Velice dobré předpoklady pro to, stát se střediskovou obcí, mají větší obce v okolí Tábora, např. Chotoviny, Chýnov nebo Ratibořské Hory, které těží jednak z poměrně velké rozlohy obce, kde leží řada menších obcí, dále pak z historie, většího počtu obyvatel obcí, výhodné polohy a polohy na důležitých tazích. Proto se jim vyplatí tyto dvě služby udržovat. Dalšími obcemi, které mají dobré předpoklady, stát se střediskovými, jsou obce u západní hranice ORP. Nejvíce zde vynikají Opařany. I v tomto případě se jedná o větší obce s vyšším počtem obyvatel a velkým správním územím. Navíc Opařany leží na frekventovaném dopravním tahu I/29, který vede z Tábora do Písku.

Naopak nejmenší předpoklady proto, stát se střediskovou obcí mají menší obce v okolí velkých středisek- Tábor, Bechyně, Mladá Vožice a jihovýchodní periferie ORP- kde se pro malou rozlohu a malý počet obyvatel nevyplatí služby udržovat a je výhodnější, aby obyvatelé za službami dojížděli do velkých center za větším množstvím kvalitnějších služeb. Okolí Mladé Vožice a jihovýchodní periferie ORP patří celkově ke slabším částem daného území se silně vesnickým charakterem sídelní struktury, horší dopravní obslužností, slabším ekonomickým potenciálem obyvatel a celkovou odlehlostí od hlavního centra.

4. METODIKA PRÁCE

Tato kapitola se zabývá celkovou tvorbou práce, hlavně pak získáváním dat a postupem při jejich zpracování.

4.1 Sběr dat

Prvním krokem, který následoval po zadání a schválení práce, bylo stanovení tzv. obslužného potenciálu jednotlivých obcí v ORP Tábor. Tato část práce nemá ukázat dojíždku obyvatel za službami, jedná se o však koncept, který má dát představu o obcích, které mají největší potenciál pro uplatnění jako střediska dojíždky za službami. Obslužný potenciál obcí je vyjádřen jako agregovaný součet obslužných zařízení v obci, které mají významný vliv na „střediskotvorné“ funkce jednotlivých obcí, tedy z hlediska jejich uplatňování v systému poskytování služeb pro své okolí (obdobně viz koncept „přebytku významnosti sídla“ zmiňovaný již Berrym, 1969). Data o jednotlivých typech obslužných zařízení v obcích ORP Tábor byla zjišťována prostřednictvím údajů z městské a obecní statistiky (MOS) na stránkách www.czso.cz. Přesný postup tvorby je popsán výše v kapitole 3.3. Vymezený obslužný potenciál obcí zároveň sloužil k závěrečné komparaci s výsledky dosaženými pomocí dotazníkového šetření spádovosti obyvatel za službami.

Samotný výzkum spádovosti obyvatel za službami v regionu ORP Tábor byl realizován pomocí zjišťování směrů dojíždky za vybranými druhy služeb od zástupců (zpravidla starostů) jednotlivých obcí (obdobný postup použil Maryáš, 1988). Metodologicky se tak pohybuje na rozmezí mezi kvalitativním a kvantitativním výzkumem, neboť nečerpá ani z datových zdrojů, ani z přímého dotazování jednotlivých obyvatel ORP Tábor (v angloamerických studiích je tento typ výzkumu označován jako „kvazi-kvalitativní výzkum“ – viz Johnston et al., 2000). Důležitou částí této práce bylo sestavení dotazníku, podle kterého by se dala provést analýza, kam obyvatelé obcí v ORP Tábor dojíždějí nejčastěji za službami. Po vymezení zkoumaného území následovala konzultace ohledně tvorby dotazníku. Nakonec byl použit, po souhlasu pana RNDr. Jaroslava Maryáše, CSc., dotazník z bakalářských a diplomových prací, které byly vytvořeny na podobná témata na Ekonomicko- správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Dotazník byl následně nepatrně poupraven tak, aby po sobě následovaly podobné druhy služeb (viz příloha). Do horní části dotazníku byly zařazeny nákupy potravin, oblečení, elektrospotřebičů, DVD nosičů nebo bytových doplňků. Dále

následuje návštěva škol, zdravotnických zařízení (lékaři, nemocnice, stomatolog, gynekolog aj.), návštěva kulturních zařízení, běžné a speciální služby.

Po zhotovení dotazníku bylo nutné najít emailové adresy obecních úřadů, aby vybraní zástupci obce (nejčastěji starostové, místostarostové, tajemníci nebo členové zastupitelstva) mohli tento dotazník vyplnit a poslat zpět. Velkým problémem však bylo sehnat emailové adresy některých (zvláště menších) obcí. Adresy byly původně získány ze serveru www.seznam.cz v sekci Firmy.

Dotazníky byly zasílány do všech obcí ORP Tábor (79 obcí). První kolo zasílání dotazníků proběhlo dne 18. 11. 2010. Návratnost dotazníků však byla relativně nízká, pohybovala se okolo 11 %. Velký problém spočíval v emailových adresách. Velká část z nich buď už vůbec neexistovala, nebo měla plnou kapacitu. Nefungující adresy byly dohledávány na webových stránkách obcí. 11. 1 2011 pak došlo na druhé kolo posílání dotazníků, kdy se vrátilo skoro 18 % vyplněných dotazníků zpět. Třetí kolo posílání následovalo 7. 2. 2011, s návratností dotazníků okolo 20 %. Protože byla návratnost dotazníků stále relativně nízká, došlo 8. 3. 2011 na telefonické obvolávání starostů, které probíhalo celý týden. Řada z nich byla velmi ochotná a dotazník obratem poslala, našlo se ale i pár starostů, kteří byli velice arogantní, a jednání s nimi bylo velice špatné a byl problém od nich dotazníky získat. Častým problémem bylo, že starostové slíbili zaslání dotazníků obratem, nicméně dotazníky stejně nedorazily. Nakonec se ale díky obvolávání vrátilo 25 % dotazníků. Zbylé zástupce obcí, kteří nebyli schopni dotazník odeslat zpět, bylo nutné navštívit přímo. Nakonec se podařilo z celkového počtu 79 dotazníků sehnat 77. Zbylé dva dotazníky se i přes opakované pokusy nepodařilo sehnat. Jedná se ale o malé obce v těsné blízkosti velkých měst, jejich vliv na vlastní tvorbu spádových regionů je tak relativně zanedbatelný.

4.2 Analýza dat

Po získání dotazníků nastalo jejich vyhodnocování. Při konzultaci s vedoucím práce jsme se dohodli na tom, že budou vytvořeny tři mikroregiony, a to zdravotnický, školský a mikroregion ostatních služeb. Školský mikroregion byl dále vzhledem k zcela odlišným nárokům na zajištění obslužných aktivit rozdělen na mikroregiony základních a středních škol. Aby se obec mohla stát centrem mikroregionu, musela být centrem dojížděky za službami minimálně tři dalších obcí. Tímto kritériem byly eliminovány menší obce, které sice sehrávají určitou úlohu v systému dojížděky za službami, nicméně jejich vliv na tvorbu obslužných mikroregionů je spíše marginální.

Samotné vyhodnocování dotazníků probíhalo podle následujících kritérií: obce, které byly v dotazníku uvedeny ve sloupci Převážně, byly obodovány 10 body. Obce, které byly uvedeny ve sloupci Částečně, byly obodovány 5 body a obce, které zástupci obcí uvedli ve sloupci Výjimečně, byly obodovány 1 bodem. Dalším krokem bylo vytvoření tabulky v programu Microsoft Excel pro přehlednější obodování obcí. Obec, která měla po součtu nejvíce bodů, pak byla určena jako spádová pro obec, která byla vyhodnocována. Pokud došlo k bodové shodě dvou spádových obcí, byla zjištěná skutečnost podrobena další analýze tak, aby pro každou obec bylo určeno pouze jedno středisko. V rámci této generalizace bylo postupováno podle následujícího klíče: nejdříve bylo hodnoceno, kolikrát byla jaká obec uvedena ve sloupci Převážně a kolikrát ve sloupci Částečně. Dalším hodnocením byla poloha obce vůči spádovým obcím. Po vyhodnocení všech dotazníků byla získaná data připojena do ArcGIS a byly vytvořeny mapy pro příslušné mikroregiony, které byly pro přehlednost a lepší zobrazení vazeb v ORP, doplněny mapou silnic a železnic ORP.

Dále byla vytvořena tabulka, ve které jsou uvedena střediska, počet obcí, které spadají pod středisko do mikroregionu, počet obyvatel mikroregionu, míra uzavřenosti jednotlivých spádových regionů a průměrná vzdálenost obcí v mikroregionu do střediska, která byla zjištěna ze serveru www.mapy.cz. Míra uzavřenosti regionu má vyjádřit, kolikrát se v odpovědích objevilo něco jiného než středisko. Výsledná hodnota, vyjádřená v procentech, byla odečtena od 100%, aby byl tento ukazatel relevantní a ukazoval uzavřenost mikroregionu. Na základě této tabulky byl vytvořen graf, který zobrazuje počet obcí a počet obyvatel spadajících do jednotlivých mikroregionů. Na základě počtu obyvatel, kteří spadají do konkrétních středisek, byly velikosti bodů, zobrazujících střediska, velikostně odděleny. Město Votice není velikostně odděleno, protože slouží jen jako bod pro dokreslení Christallerovy teorie a spolu s městem Soběslav jsou jen orientačně umístěny a jejich umístění neodpovídá jejich reálné geografické poloze. V poslední fázi výzkumu byly výsledky dotazníkového šetření a mapové výstupy srovnány s již vytvořeným obslužným potenciálem obcí ORP Tábor.

4.3 Tvorba map

Většina map, které jsou v práci použity, jsou vytvořeny prostřednictvím programu ArcGIS 9.1. Bohužel je tento program velice drahý a je přístupný jen v budově Jihočeské univerzity. Podkladové mapy pro tvorbu map jsou součástí toho programu a jsou získávány ze složky ArcCR 500. Veškeré použité tabulky a tabulky pro tvorbu map jsou vytvořeny

v programu MS Excel 2007 a data do těchto tabulek byla získána buď z dotazníkového šetření, nebo z internetových zdrojů (např. www.czso.cz, aj.), publikací nebo z dat programu ArcGIS 9.1. Data v Microsoft Excel bylo ještě nutné převést pomocí Microsoft Access do formátu, který se dal připojit do ArcGIS a bylo možné vytvořit mapové podklady.

5. VÝSLEDKY PRÁCE

5.1 Základní strukturální charakteristiky zdravotnických mikroregionů v ORP Tábor

V rámci zkoumaného území byla zjišťována dojíždka do jednotlivých zdravotnických zařízení. Byla zjišťována dojíždka k praktickému, dětskému, ženskému a odbornému lékaři, dojíždka za zubařem, do nemocnice a do lékárny. Všechny tyto druhy služeb tvoří základní kostru regionálního systému zdravotnictví. Na základě dříve zjištěných závěrů (například Maryáš, 1988) lze proto očekávat, že budou zdravotnické mikroregiony relativně rovnoměrně prostorově rozloženy a zároveň bez výraznější hierarchické vyvinutosti, neboť systém zdravotnických služeb a zdravotnická zařízení jsou na území České republiky rovnoměrně rozložena. Regiony dojíždky za zdravotnickými službami, jsou znázorněny v obr. 7.

Obr. 7: Zdravotnické mikroregiony v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

Kritérium podřízenosti minimálně tři obcí splnily po zpracování dat obce Tábor, Chýnov, Mladá Vožice, Jistebnice, Opařany, Malšice a Bechyně. Tato střediska se stala centry zdravotnických mikroregionů. Z obcí, ležících mimo ORP Tábor, toto kritérium dále splnily Pacov, Soběslav a Týn nad Vltavou. Podmínku podřízenosti alespoň tří obcí nesplňuje obec Jistebnice, jejíž spádová oblast tvoří pouze dvě obce, a to Jistebnice a Nadějkov. Na základě relativně velké kumulace zdravotnických zařízení (viz hodnota „obslužného potenciálu obcí“) bylo arbitrárně rozhodnuto, že obec Jistebnice bude střediskem příslušného mikroregionu. Jedná se totiž o poměrně velký mikroregion s velkou rozlohou a se skoro 3000 obyvateli, kde má obec Jistebnice silné postavení a dobrou občanskou vybavenost.

V tomto mikroregionu se objevilo několik obcí, které bylo potřeba přeřadit, protože nesplňovaly mikroregionální podmínku. První touto obcí byly Sudoměřice u Bechyně. Tato obec má sice také poměrně velkou občanskou vybavenost, ale tento mikroregion by tvořila jediná obec, proto byly Sudoměřice přiřazeny k Bečyni. Obdobný problém se vyskytl i u Sezimova Ústí a Plané nad Lužnicí. Tyto obce sice disponují zdravotnickými středisky, nicméně nesplňují podmínku podřízenosti dalších obcí. Na základě jejich geografické polohy a napojení na MHD byly obce Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí přiřazeny k Táboru.

Tab. 2: Základní strukturální charakteristiky zdravotnických mikroregionů v ORP Tábor (2011)

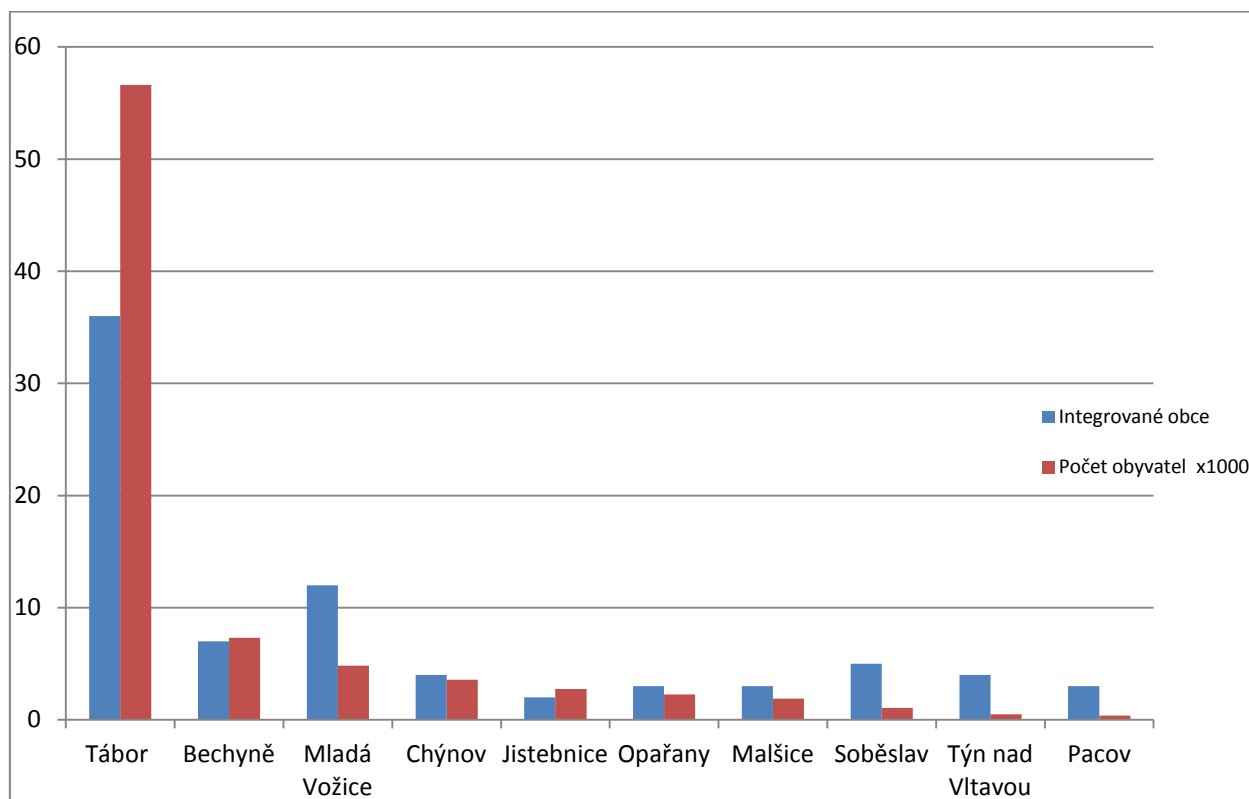
Spádové centrum	Počet obcí	Počet obyvatel	Míra uzavřenosti mikroregionu* ¹	Průměrná vzdál.* ²
Tábor	36	56 603	57, 8 %	11, 3
Mladá Vožice	12	4824	44, 1 %	5, 5
Pacov	3	384	45, 8 %	8, 7
Jistebnice	2	2765	28, 6 %	5, 2
Chýnov	4	3568	38, 3 %	5, 3
Opařany	3	2261	44, 8 %	5, 3
Malšice	3	1905	37, 5 %	4, 5
Bechyně	7	7325	49, 2 %	10, 5
Týn nad Vltavou	4	504	43, 1 %	9, 8
Soběslav	5	1056	42, 3 %	12, 3

*¹ Vyjadřuje, kolikrát se v odpovědích vyskytla jiná obec než středisková (výsledek odečten od 100 %, aby tento ukazatel vyjadřoval uzavřenost).

*² Vyjadřuje průměrnou vzdálenost všech obcí do střediska v km.

Zdroj: Vlastní práce autora, www.mapy.cz

Graf 1: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých zdravotnických mikroregionech v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora

Nejvýznamnější postavení a největší spádovou oblast v ORP má, i přes druhou největší průměrnou vzdálenost obcí do střediska (11,3 km), Tábor, jehož mikroregion tvoří 36 obcí s 56 603 obyvateli. Důvodem je především to, že je Tábor nejvýznamnější a největší obcí v ORP s širokým spektrem jak základních, tak i specializovaných služeb (např. okresní nemocnice, ordinace specialistů aj.). Proto je tento mikroregion i poměrně uzavřený (57,8 %) a Tábor vyhledávaný, a jen málo obyvatel dojíždí za zdravotnickými službami do jiných středisek. Tímto se v tomto mikroregionu potvrzuje 1. hypotéza této práce, která tvrdí, že nejvýznamnější postavení mezi všemi obcemi v daném území bude mít Tábor, jako nejvýznamnější středisko v severní části Jihočeského kraje a druhé nejvýznamnější středisko v celém Jihočeském kraji (Hampl, 2001).

Dalšími významnými mikroregionálními středisky ve zdravotnickém mikroregionu jsou Bechyně a Mladá Vožice. V Bechyni, jejíž mikroregion tvoří 7 obcí s 7325 obyvateli, jsou jak základní, tak i některé specializované služby, proto je významným střediskem, i když okolní obce vykazují poměrně velkou průměrnou vzdálenost dojížděky do tohoto centra (10,5 km). Mladá Vožice, jejíž mikroregion tvoří 12 obcí a 4824 obyvatel, je kvůli odlehlosti a

velikosti regionu, významným střediskem se základními zdravotnickými službami. Tímto se ve zdravotnickém mikroregionu potvrzuje i 2. hypotéza této práce. Tato hypotéza tvrdí, že Mladá Vožice s Bechyní budou mít, díky protáhlému tvaru ORP Tábor, významné postavení ve „svých“ mikroregionech a v určité míře budou konkurovat Táboru.

Překvapivě významné postavení má Chýnov. Jeho mikroregion tvoří 4 obce a 3 568 obyvatel. Tento mikroregion je sice značně otevřený, ale pro svou průměrnou vzdálenost z obcí do střediska, dobré dopravní spojení a zdravotnické služby je pro okolní obce významným střediskem dojížděky za lékařskou péčí.

Zbylé mikroregiony jsou oproti předchozím menší, ale jsou pro obyvatele těchto mikroregionů důležité. Jedná se o obce, které byly dříve střediskové a poskytovaly základní zdravotní péči pro širší okolí. Jejich význam sice klesl, ale pořád díky základní lékařské vybavenosti ovlivňují spádovost obyvatel za lékařskou péčí.

Pro mnoho obcí, ležících při okraji ORP, mají význam střediska, které leží mimo vymezené území. Jedná se Pacov, Soběslav a Týn nad Vltavou. Největší mikroregion má Soběslav. Tento mikroregion je tvořen 5 obcemi a 1056 obyvateli a tvoří jej obce Choustník, Mlýny, Krátošice, Psárov a Vlčeves. Mikroregion Týna nad Vltavou je tvořen 3 obcemi a 504 obyvateli a tvoří jej Hodonice, Hodětín a Záhoří. Do mikroregionu Pacova, který tvoří 3 obce a 384 obyvatel, pak patří obce Pojbuky, Vodice a Zadní Střítež. Všechny tyto obce leží na periferii ORP Tábor a ve většině případů jsou vzdáleny od nějakého střediska uvnitř území, tak je pro ně, i přes poměrně velké průměrné vzdálenosti, výhodnější dojíždět do středisek mimo ORP. Tato střediska poskytují lepší zdravotnické služby a jsou z těchto obcí lépe dopravně dostupná. Tímto se ve zdravotnickém mikroregionu potvrzuje 3. hypotéza této práce, která tvrdí, že určitý význam pro obce v okrajových částech ORP budou mít, na základě určitých vazeb, střediska mimo dané území.

Relativně rovnoměrné rozložení středisek obslužných mikroregionů a jejich spádových oblastí ve sledovaném regionu indikuje jejich souvislost s Christallerovou teorií centrálních míst (blíže například Ivanička 1983). Zřetelné výsadní postavení města Tábor v sledovaném regionu a v systému spádovosti/dojížděky obyvatel za službami prokazuje, že se jedná o středisko vyššího řádu (středisko řádu „A“), neboť kromě základních zdravotnických služeb poskytuje pro své obyvatele a obyvatele svého zázemí zároveň specializovanější služby, a je proto hierarchicky nejvyšším střediskem celého ORP. V některých případech se u řady specializovanějších služeb vyskytla jako odpověď v došlých dotaznících zároveň nadřazená střediska České Budějovice a Praha. Ta jsou ovšem relativně značně vzdálena od vlastního zkoumaného regionu. Lze o nich ovšem uvažovat jako o střediscích vyššího řádu

než je město Tábor. Naopak střediska dalších mikroregionů Mladá Vožice Chýnov, Opařany, Malšice a Jistebnice hrají v systému spádovosti za vybranými zdravotnickými službami spíše méně významnou úlohu (počet integrovaných obcí, počet obyvatel apod.) a lze je tak označit za centra nižšího řádu (střediska řádu „B“). Propojením těchto středisek s dalšími významnějšími obcemi mimo tento region (Votice a Soběslav) však vznikne 7-úhelníkový útvar nápadně připomínající hexagonální útvary, k nimž dospěl Christaller (1933) při analýze rozmístění obslužných středisek v jižním Bavorsku. Podle jeho zjištění se vytvářejí střediska nižších řádů kolem středisek vyšších řádů zhruba v pravidelných šestiúhelníkových útvarech, čímž optimálně pokrývají prostor a zajišťují tak pro své obyvatele dostupnost základních služeb. Vyjma dvou středisek Opařany a Malšice jsou střediska řádu „B“ téměř geometricky pravidelně rozložena kolem střediska „A“ Tábora. Alespoň zprostředkovaně tak lze v prostředí regionálního systému ORP Tábor potvrdit platnost Christallerovy teorie, jež se stala jednou z nejvýznamnějších teorií celé socioekonomické geografie (Ivanička, 1983).

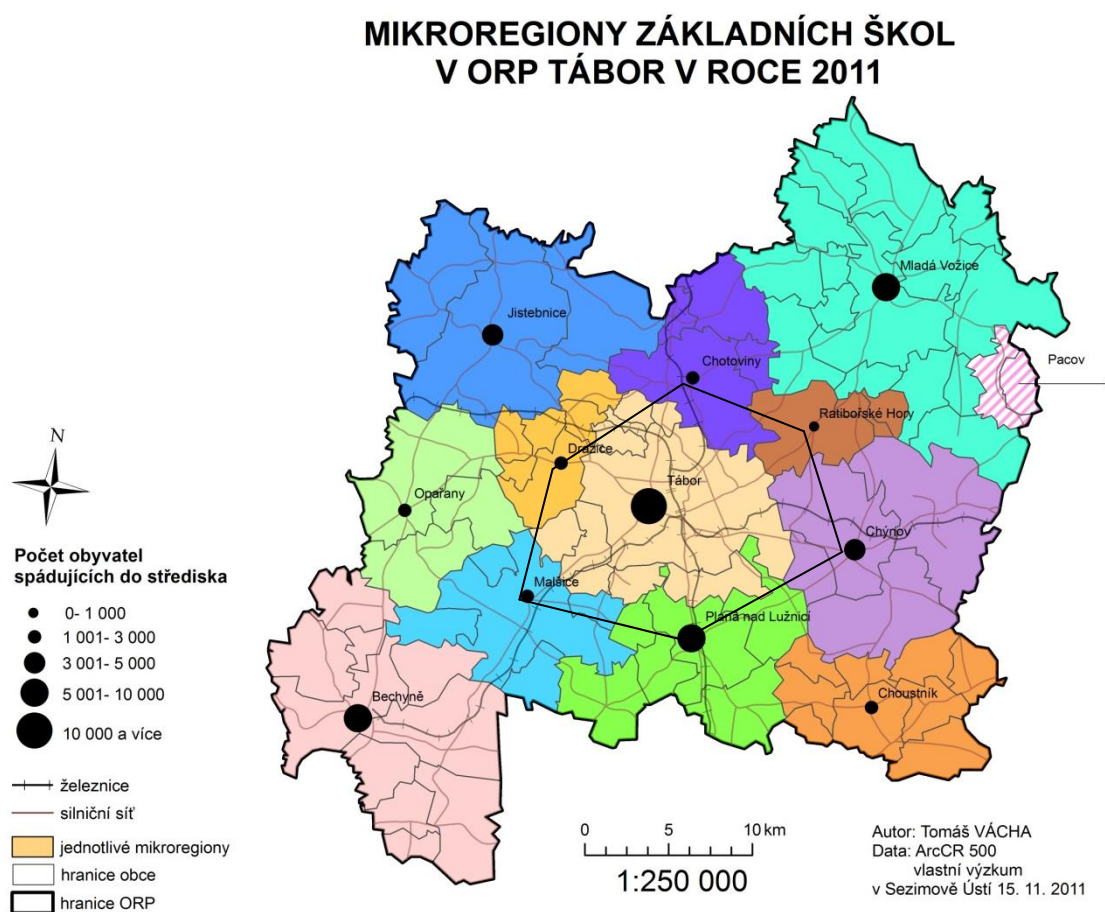
5.2 Základní strukturální charakteristiky školských mikroregionů v ORP

Tábor

Obdobným postupem byla v ORP Tábor sledována spádovost obyvatel za školskými zařízeními. V rámci regionu byla zkoumána dojíždka žáků a studentů na základní a střední školy. Tento údaj je sice pravidelně celoplošně sledován v rámci SLDB, nicméně evidované dojíždkové proudy nejsou vnitřně vhodně strukturovány a vypovídací schopnost tohoto ukazatele je touto skutečností částečně omezena (blíže např. Hampl, 2005). Vzhledem k výše uvedeným omezením vyplývajícím z agregace údajů o dojíždce do základních a středních škol, byla spádovost ke školským zařízením sledována odděleně, tedy zvlášť pro spádovost k základním a zvlášť ke středním školám. Dosažené výsledky zprostředkovaně odrážejí dostupnost těchto základních obslužných zařízení a mají proto vysokou společenskou relevanci a závažnost.

5.2.1 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů základních škol v ORP Tábor

Obr. 8: Mikroregiony základních škol v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

Dojíždka do základních škol je naprosto lokálním procesem. Základní školy byly budovány v každé střediskové obci a i přes časté rušení v posledních letech se jich mnoho zachovalo a jsou významným regionotvorným procesem, který integruje obce na nejnižší hierarchické úrovni.

Ve sledovaném ORP splnily kritérium podřízenosti minimálně tři obce obce Tábor, Chýnov, Ratibořské Hory, Mladá Vožice, Chotoviny, Jistebnice, Dražice, Opařany, Malšice, Bechyně, Planá nad Lužnicí a Choustník. Z obcí, které leží mimo ORP Tábor, pak toto kritérium splnil jen Pacov, k němuž z ORP Tábor spádují jen dvě obce. Tento mikroregion tak vznikl díky poloze obcí vůči Pacovu.

Z důvodu splnění kritéria pro počet obcí v mikroregionu, muselo dojít k jistým úpravám a přeřazením některých obcí. První z těchto přesunů se týkal Sezimova Ústí k Táboru a to i přes to, že Sezimovo Ústí má tři základní školy, dvě z toho jsou devítileté. Ale Sezimovo Ústí by tvořilo jen samostatný mikroregion o jedné obci. Dalšími obcemi, které bylo nutno přesunout, byly Sudoměřice u Bechyně a Hodětín, které tvořily mikroregion, protože se v Sudoměřicích nachází devítiletá škola. Na základě vyjíždky obyvatel do škol ve SDLB 2001 byly obě tyto obce přiřazeny k Bečyni.

Tab. 3: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů základních škol v ORP Tábor (2011)

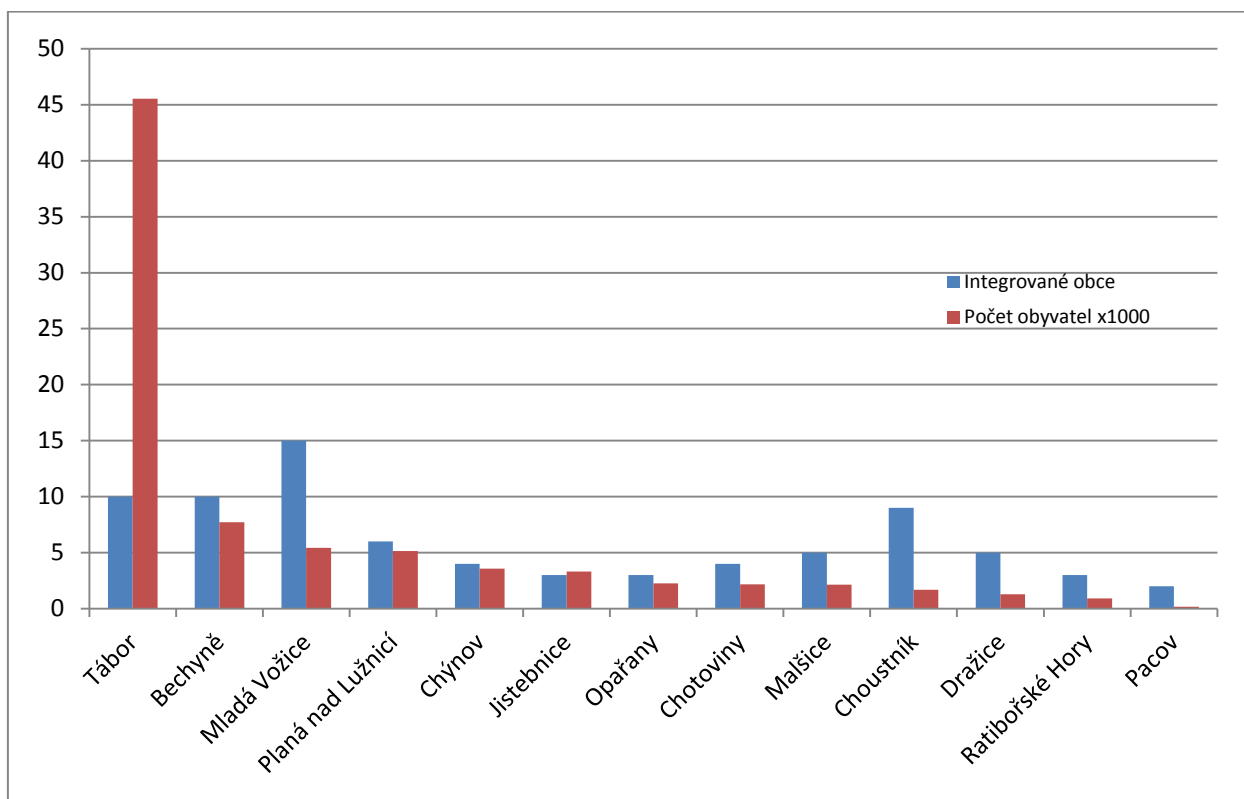
Spádové centrum	Počet obcí	Počet obyvatel	Míra uzavřenosti mikroregionu* ¹	Průměrná vzdálenost* ²
Tábor	10	45 531	69, 2 %	6, 1
Mladá Vožice	15	5 431	75, 0 %	5, 4
Pacov	2	161	50, 0 %	9, 0
Jistebnice	3	3 317	50, 0 %	8, 5
Chýnov	4	3 568	80, 0 %	5, 3
Opařany	3	2 261	75, 0 %	5, 3
Malšice	5	2 147	71, 4 %	5, 8
Bechyně	10	7 727	66, 7 %	6, 8
Choustník	9	1 677	72, 8 %	5, 0
Ratibořské Hory	3	908	50, 0 %	5, 2
Dražice	5	1 269	62, 5 %	3, 1
Planá nad Lužnicí	6	5 144	46, 2 %	4, 9
Chotoviny	4	2 157	66, 7 %	4, 7

*¹ Vyjadřuje, kolikrát se v odpovědích vyskytla jiná obec než středisková (výsledek odečten od 100 %, aby tento ukazatel vyjadřoval uzavřenost).

*² Vyjadřuje průměrnou vzdálenost všech obcí do střediska v km.

Zdroj: Vlastní práce autora, www.mapy.cz

Graf 2: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých mikroregionech základních škol v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora

Poslední problémovou oblastí, kterou bylo potřeba upravit, byl Borotín a Sudoměřice u Tábora, které na základě dotazníků tvořily mikroregiony o jedné obci. Borotín byl na základě vyjížděky obyvatel za prací ze SDLB 2001 přiřazen pod Jistebnici. Sudoměřice u Tábora pak byly přiřazeny k Chotovinám. Mají vůči nim lepší polohu a dobré dopravní spojení, a to jak silniční, tak i železniční dopravou (Kraft, 2010).

Protože dojížděka do základních škol je ryze lokální proces, je proto snaha o co nejmenší vzdálenosti při dojíždění žáků do škol. Proto nemá Tábor tak silné postavení jako při dojížděce za ostatními druhy služeb. Mikroregion Tábora tvoří 10 obcí a 45 531 obyvatel. Většina obcí, které spadají do tohoto mikroregionu, je s Tábořem spojena buď městskou hromadnou dopravou, nebo kvalitním spojením, buď linkovými autobusy, nebo vlaky (Kraft, 2010).

Naproti tomu velké spádové území vytváří Mladá Vožice. Je to způsobeno tím, že tohoto mikroregionu patří 15 obcí a 5431. Je to zapříčiněno určitou odlehlostí regionu, a venkovským charakterem obcí s nízkým počtem obyvatel. Proto je tento mikroregion silně

uzavřený (75, 0 %) a i přes poměrně nízkou hodnotu průměrné vzdálenosti z obcí do střediska (5, 4 km) jsou v tomto mikroregionu obce, ze kterých je pro žáky náročné se do školy dostat.

Dalším velkým mikroregionem je Bechyně, který tvoří 10 obcí a 7 727 obyvatel. Bechyně je velké a významné město ve svém regionu se 4 základními školami. V některých případech ale také mohou i přes vyhovující dopravní spojení nastat komplikace, protože i tento mikroregion je spíše venkovského charakteru s často nevyhovující dopravní obsluhností. Výše uvedené skutečnosti o relativně silném postavení Mladé Vožice a Bechyně v dojížděcí do základních škol potvrzují 2. hypotézu práce. Tato hypotéza tvrdí, že Mladá Vožice s Bechyní budou mít, díky protáhlému tvaru ORP Tábor, významné postavení ve „svých“ mikroregionech a v určité míře budou konkurovat Táboru.

Mikroregion Choustník sice vyčnívá velkým počtem obcí, a to 9, které do něj náleží, ale spadá do něj málo obyvatel, jen 1 677. To je způsobeno tím, že jde o periferní oblast ORP, která je tvořena velkým počtem malých obcí, pro které je základní škola v Choustníku životně důležitá, což dokazuje i velká uzavřenost mikroregionu (72, 8 %).

Překvapivě velkým mikroregionem je Planá nad Lužnicí. Tento mikroregion tvoří 6 obcí a 5 144 obyvatel. Jedná se o průměrně uzavřený mikroregion (46,2 %) s malou průměrnou vzdáleností z obcí do střediska (4, 9 km). Planá těží především z toho, že přes ni vede trasa na Tábor a proto mají dojíždějící žáci poměrně dobré spojení do škol.

Zbylé menší mikroregiony potvrzují, že docházka na základní školu je lokální proces. Tyto mikroregiony pod sebe sdružují obce v nejbližším okolí, jsou charakteristické nižším počtem spádujících obyvatel a naprosté většině případů i vysokým procentem uzavřenosti mikroregionu.

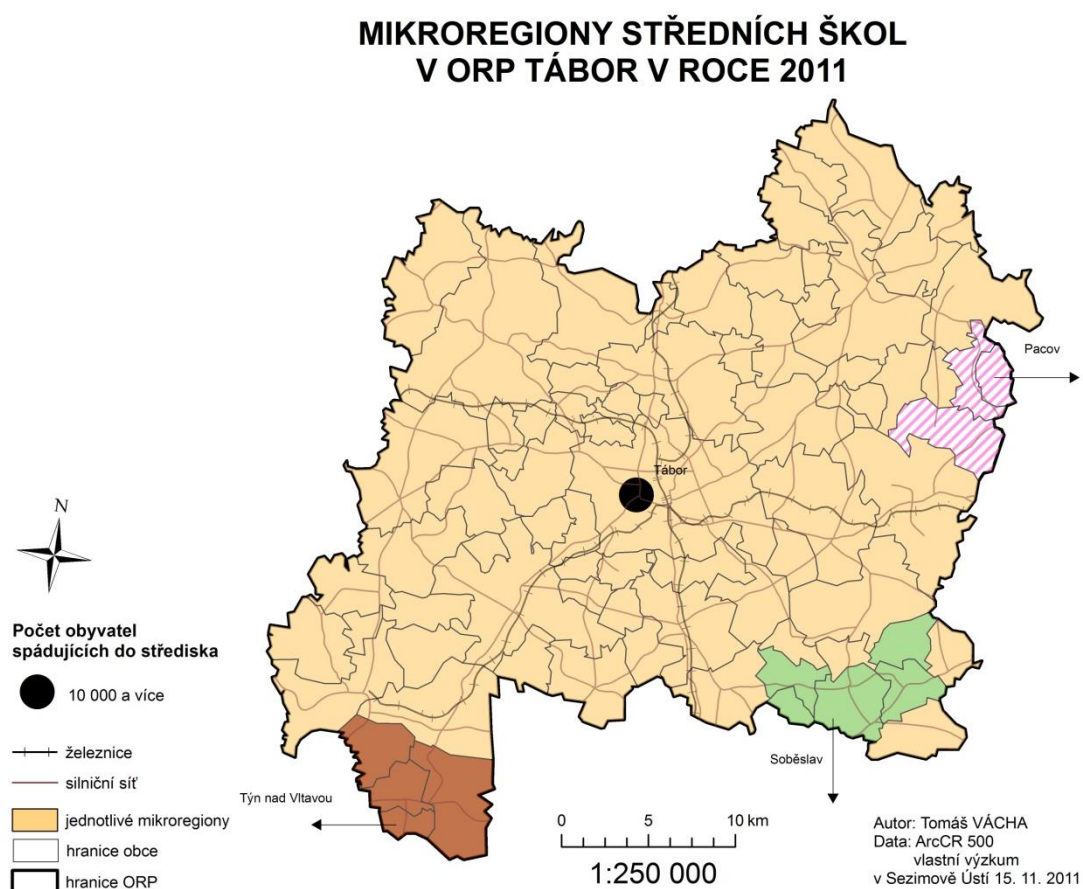
Ze středisek, která leží mimo ORP, má pro obyvatele význam jen Pacov. Tento význam je ale velice malý, protože tento mikroregion tvoří jen dvě obce (Pojbuky a Zadní Střítež) a jen 161 obyvatel. Kvůli lepšímu dopravnímu spojení tam ale žáci do škol dojíždějí.

I v případě dojížděky do základních škol se dá částečně potvrdit platnost Christallerovy teorie. Vzhledem k výše uvedené diskusi o hierarchické úrovni procesů dojížděky do základních škol, lze za střediska vyššího řádu v ORP Tábor v tomto případě považovat Tábor, Mladou Vožici, Bechyni a Planou nad Lužnicí. Naopak střediska Chotoviny, Dražice, Malšice, Chýnov a Ratibořské Hory jsou centra s menším počtem škol a menšími mikroregiony a lze je proto považovat za střediska nižšího řádu, které vyplňují „prostor“ mezi středisky vyššího řádu. Na tuto skutečnost ve sledovaném regionu upozorňuje již (Maryáš, 1988). To mimo jiné indikuje uznanou rigiditu v uspořádání regionálních procesů vázaných na dojížděku do základních škol v daném regionu.

5.2.2 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů středních škol v ORP Tábor

Střední školy, na rozdíl od základních, jsou na vyšší hierarchické úrovni, a nejsou tudíž tolik vázány na lokální procesy. Většinou jsou soustředěny ve větších městech nebo v oblastech, kde byla potřeba nějaká střední škola kvůli průmyslovému podniku. V regionu ORP Tábor se střední školy nacházejí pouze v Táboře, Sezimově Ústí a Bechyni. Z ostatních měst, jejichž působnost je patrná i u obcí ORP Tábor, lze zmínit Pacov, Týn nad Vltavou a Soběslav (Tab. 4).

Obr. 9: Mikroregiony středních škol v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

Mikroregionální podmínku podřízenosti minimálně tří obcí v ORP splnil jen Tábor. V oblasti Bechyňska hraje větší roli v došlých dotaznících Týn nad Vltavou. Z obcí, ležících mimo ORP Tábor, toto kritérium splnily Pacov, Soběslav a již zmiňovaný Týn nad Vltavou.

Také v tomto případě došlo k přeřazování některých obcí. Studenti z obcí Jistebnice, Opařany a Rataje dle starostů obcí dojíždějí do střední školy buď do Milevska, nebo Tábora. Na základě SLDB 2001 byly všechny tyto tři obce vzhledem k intenzivnějším vazbám

přiřazeny k Táboru. Problém se zařazením byl i u Bechyně. V Bechyni je sice střední škola, ale je úzce specializovaná (Střední uměleckoprůmyslová škola v Bechyni), proto byla Bechyně nakonec přiřazena k mikroregionu Tábor, neboť Tábor má širší možnosti studia na středních školách a nabízí více studijních oborů. Navíc je Bechyňsko s Tábořem velice dobře spojeno systémem veřejné hromadné dopravy (Kraft, 2010). Dalšími obcemi, u kterých nastal stejný problém, byly obce Oldřichov, Zhoř u Mladé Vožice a Nová Ves u Mladé Vožice. Studenti z těchto obcí, ačkoli leží poměrně daleko od Pacova, podle starostů obcí dojíždějí do střední školy buď do Tábora, nebo do Pacova. Lepší dopravní spojení a poloha obcí v ORP Tábor vedly k tomu, že tyto obce byly přiřazeny k Táboru. Poslední problémovou obcí pak byla opět obec Sudoměřice u Bechyně. Na základě vyjížděky obyvatel za prací, dopravní dostupnosti a většího množství středních škol a studijních oborů byla obec opět přiřazena k Táboru.

Tab. 4: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů středních škol v ORP Tábor (2011)

Spádové centrum	Počet obcí	Počet obyvatel	Míra uzavřenosti mikroregionu* ¹	Průměrná vzdálenost* ²
Tábor	67	79 102	67, 3 %	15, 8
Týn nad Vltavou	4	504	57, 1 %	9, 8
Pacov	3	384	60, 0 %	8, 5
Soběslav	5	1 101	50, 0 %	14, 8

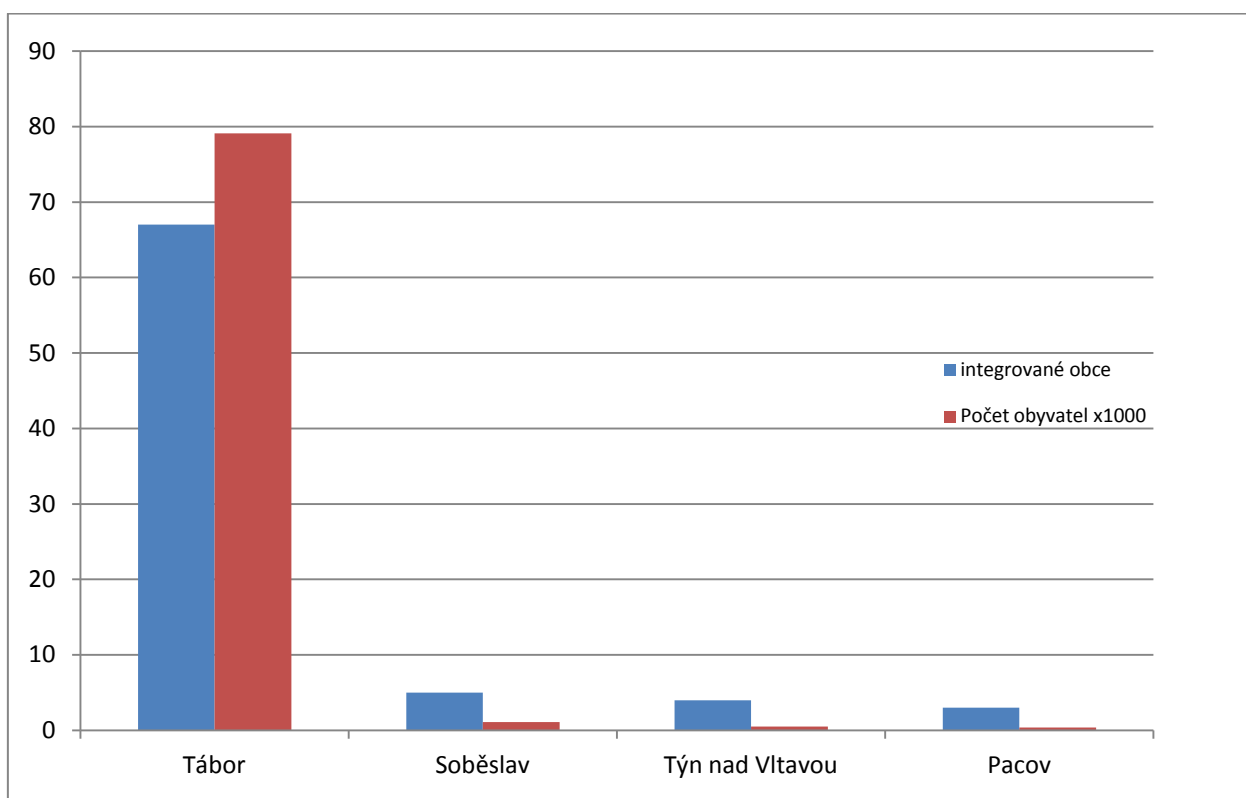
*¹ Vyjadřuje, kolikrát se v odpovědích vyskytla jiná obec než středisková (výsledek odečten od 100 %, aby tento ukazatel vyjadřoval uzavřenost).

*² Vyjadřuje průměrnou vzdálenost všech obcí do střediska v km.

Zdroj: Vlastní práce autora, www.mapy.cz

Výsadní postavení a největší spádové území má město Tábor. Tento mikroregion tvoří 67 obcí a 79 102 obyvatel, čímž pod sebe Tábor soustřeďuje většinu obcí ležících v ORP. Protože se jedná o velký mikroregion s významným střediskem, ve kterém se nachází velké množství různých středních škol, je tento mikroregion poměrně uzavřený (67, 3 %) a průměrná vzdálenost z obcí do střediska je vysoká (15, 8 km). Proto je Tábor poměrně dobře dopravně dostupný (ať už autobusovou nebo vlakovou dopravou) a je vybaven několika internáty pro studenty, kteří dojíždějí buď z větších vzdáleností, nebo i z okolních ORP. Tímto se i v mikroregionu středních škol potvrzuje 1. hypotéza této práce, která tvrdí, že nejvýznamnější postavení mezi všemi obcemi v daném území bude mít Tábor, jako nejvýznamnější středisko v severní části Jihočeského kraje a druhé nejvýznamnější středisko v celém Jihočeském kraji (Hampl, 2005).

Graf 3: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých mikroregionech středních škol v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora

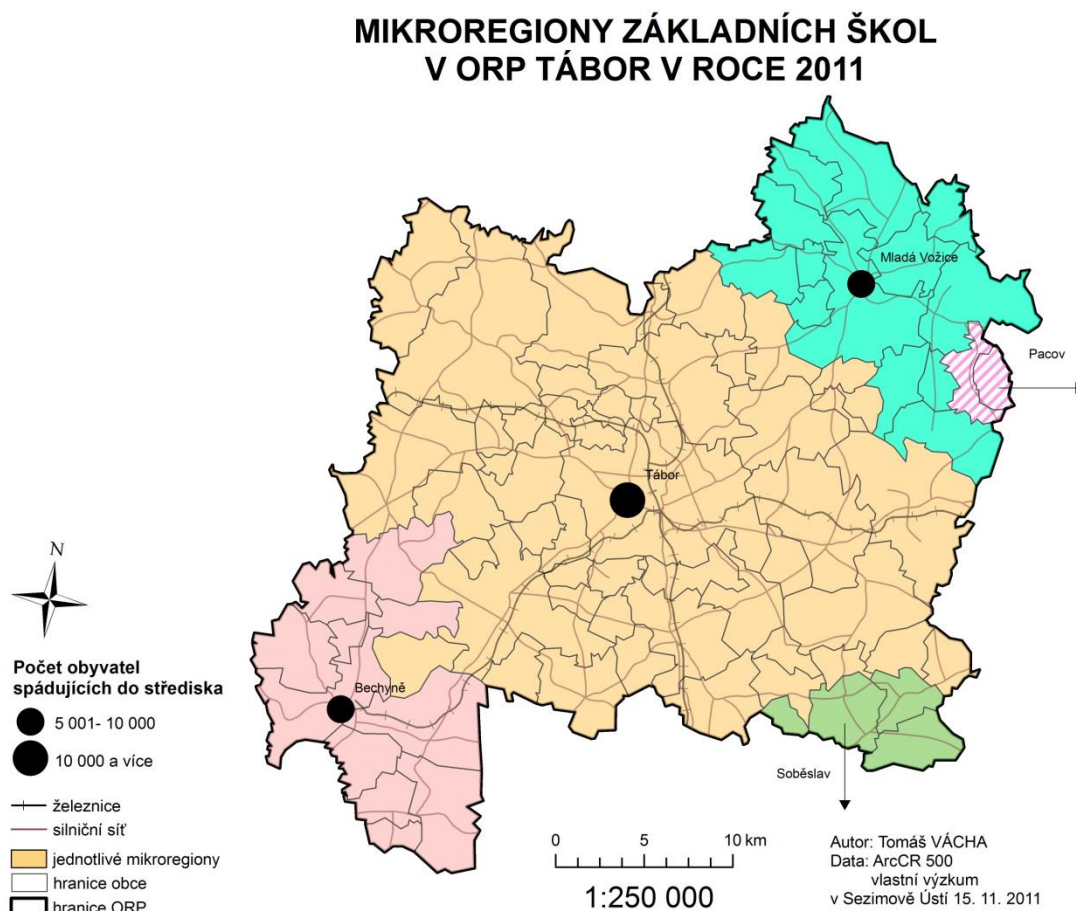
Pro některé obce, které leží v okrajových částech zkoumaného území, jsou důležitá střediska, která leží mimo ORP, ale poskytují studentům široké možnosti studia různých oborů na středních školách, jsou pro ně blíže a mnohem lépe dopravně dostupná. Jedná se o Soběslav, Týn nad Vltavou a Pacov. Největším z těchto mikroregionů je Soběslav, který tvoří 5 obcí (Choustník, Mlýny, Skopytce, Krátošice a Chrbonín) a 1 101 obyvatel. Mikroregion Týna nad Vltavou tvoří 4 obce (Březnice, Hodonice, Hodětín a Záhoří) a 504 obyvatel. Posledním mikroregionem je Pacov, který tvoří 3 obce (Pojbuky, Vodice a Zadní Střítež) a 384 obyvatel. Tímto spádovost studentů za středními školami potvrzuje 3. hypotézu této práce, která tvrdí, že určitý význam pro obce v okrajových částech ORP budou mít, na základě určitých vazeb, střediska mimo dané území.

5.3 Základní strukturální charakteristiky mikroregionů ostatních služeb

v ORP Tábor

V rámci území byla zkoumána dojízdka za různými skupinami služeb. Jedná se o dojízdku za běžnými denními nákupy, nákupy běžného textilu a obuvi, nákupy běžného průmyslového zboží, nákupy knih, hudebních a filmových nosičů, nákupy nábytku a bytových doplňků, návštěva banky nebo spořitelny, návštěva kina, návštěva knihovny, návštěvy kulturních akcí, návštěvy diskoték, návštěvy restaurací, speciální služby, běžné služby, nákupy speciálního výběrového zboží. Hierarchická úroveň těchto obslužných procesů nemusí být vždy stejná (dojízdka za běžnými denními nákupy x nákupy speciálního výběrového zboží), nicméně vzhledem k rozsahu práce byly všechny tyto druhy služeb zkoumány dohromady a obodovány podle postupu, který je uveden v kapitole 4.2. V tomto kontextu se lze domnívat, že vymezené mikroregiony ostatních služeb jsou relativně nejkompexnější obslužné mikroregiony, neboť v sobě zahrnují relativně širokou škálu obslužných procesů.

Obr. 10: Mikroregiony ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora, mapový podklad- ArcCR 500

Základní mikroregionální podmínku minimálně tří obcí splnili Tábor, Bechyně a Mladá Vožice. Z obcí, které leží mimo ORP, tuto podmínku pak splňuje Soběslav. Pacov je střediskem i přes to, že má ve spádové oblasti jen dvě obce. Je pro ně ale důležitým střediskem, proto byl tento mikroregion takto ponechán.

Z důvodu splnění kritéria pro počet obcí v mikroregionu, muselo dojít k jistým úpravám a přeřazením některých obcí, ale oproti ostatním mikroregionům se toto přeřazování netýkalo tolika obcí, protože většina z nich se po obodování přiřadila do nějakého mikroregionu. Jednalo se o tři obce. Sezimovo Ústí bylo, podle zvyklostí, přiřazeno k Táboru. Stejně tak byla k Táboru přiřazena i Planá nad Lužnicí. Obě tato města těží hlavně ze spojení s Tábořem městskou hromadnou dopravou. Jistebnice pak byla přiřazena na základě vyjížděky obyvatel za prací z SLDB 2001 k Táboru, protože by jinak tvořila samostatný mikroregion.

Tab. 5: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Spádové centrum	Počet obcí	Počet obyvatel	Míra uzavřenosti mikroregionu* ¹	Průměrná vzdál.* ²
Tábor	49	66 711	38, 8 %	12, 5
Mladá Vožice	13	5 111	64, 0 %	6, 4
Pacov	2	161	56, 0 %	9, 0
Soběslav	4	951	57, 9 %	14, 5
Bechyně	11	8355	54, 4 %	7, 5

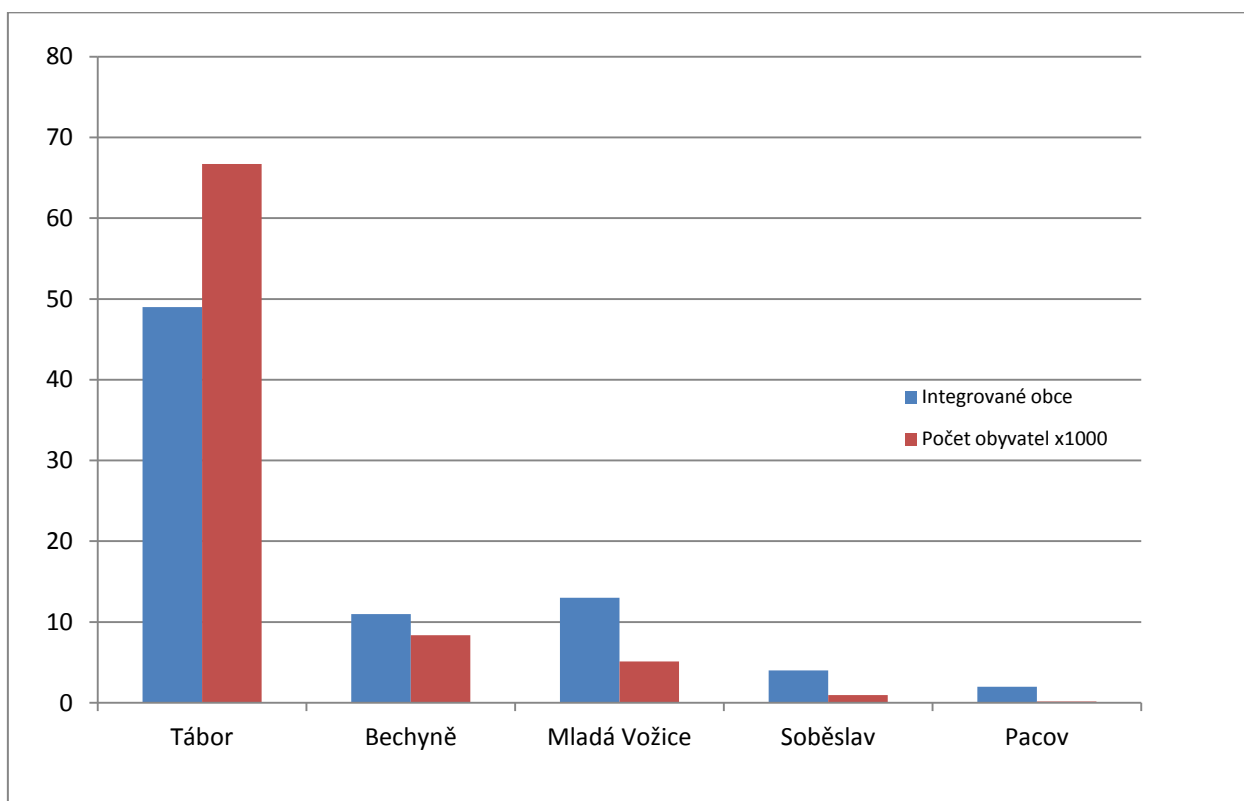
*¹ Vyjadřuje, kolikrát se v odpovědích vyskytla jiná obec než středisková (výsledek odečten od 100 %, aby tento ukazatel vyjadřoval uzavřenost).

*² Vyjadřuje průměrnou vzdálenost všech obcí do střediska v km.

Zdroj: Vlastní práce autora, www.mapy.cz

Nejsilnější postavení v mikroregionu služeb má Tábor. Jeho mikroregion tvoří 49 obcí a 66 711 obyvatel. Tábor je centrem širokého spektra služeb, a to ať už se jedná o služby základní, tak i služby specializované a pokrývá veškeré potřeby obyvatel. Navíc je dobře dopravně dostupný a největší a nejvýznamnější město v ORP. Tímto se potvrdila 1. hypotéza práce, která tvrdí, že nejvýznamnější postavení mezi všemi obcemi v daném území bude mít Tábor, jako nejvýznamnější středisko v severní části Jihočeského kraje a druhé nejvýznamnější středisko v celém Jihočeském kraji (Hampl, 2005).

Graf 4: Počet obcí a obyvatel v mikroregionech ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Zdroj: Vlastní práce autora

Další z obcí, která se stala střediskem, je Bechyně. Její mikroregion tvoří 11 obcí a 8 355 obyvatel. Protože se v okolí nachází malé obce, kde jsou jen velmi základní a omezené služby, tak je Bechyně, díky své velikosti a většímu množství služeb, velmi významným centrem.

Ze stejného důvodu, jako Bechyně, se stala střediskem Mladá Vožice. Její mikroregion tvoří 13 obcí a 5 111 obyvatel. Mladá Vožice sice neposkytuje tak širokou škálu služeb jako Tábor nebo Bechyně, ale spadají pod ni také malé obce, kde jsou jen základní služby, často v minimálním rozsahu, takže je pro ně Mladá Vožice velmi důležitým centrem při dojíždění za službami. Tímto se potvrdila i 2. hypotéza této práce. Tato hypotéza tvrdí, že Mladá Vožice s Bechyní budou mít, díky protáhlému ORP Tábor, významné postavení ve „svých“ mikroregionech a v určité míře budou konkurovat Táboru.

Z obcí, které leží mimo ORP, mikroregionální podmínku splnily jen dvě, Pacov a Soběslav. Větší mikroregion má Soběslav, tvoří ho 4 obce (Choustník, Mlýny, Krátošice a Psárov) a 951 obyvatel. Obce, které spadají do Soběslavi, jsou malé, a proto se i přes velkou průměrnou vzdálenost z obcí do střediska (14,5 km) obyvatelům vyplatí do Soběslavi dojíždět. Navíc je Soběslav velmi dobře vybavena službami. Z tohoto důvodu je střediskem i

Pacov. Jeho mikroregion tvoří 2 obce (Pojbuky a Zadní Střítež) a 161 obyvatel. Tímto se částečně potvrdila 3. hypotéza této práce, která tvrdí, že určitý význam pro obce v okrajových částech ORP budou mít, na základě určitých vazeb, střediska mimo dané území

6. SYNTÉZA SLEDOVANÉ PROBLEMATIKY

Tato část práce má za úkol porovnat výsledky dotazníkového šetření, které jsou zpracované v 5. kapitole, s obslužným potenciálem obcí, který byl vytvořen na počátku práce. S tímto potenciálem budou porovnány všechny čtyři mikroregiony. Porovnávají ale budou jen obce, které leží v ORP Tábor, protože je obslužný potenciál obcí konstruován jen pro obce uvnitř ORP (viz Obr. 6).

6.1 Komparace obslužného potenciálu se zdravotnickými mikroregiony

Obslužný potenciál obcí určil více obcí, které se mohou stát střediskovými, než kolik jich bylo střediskovými ve zdravotnickém mikroregionu určeno. S obslužným potenciálem koresponduje Tábor, Chýnov, Mladá Vožice, Jistebnice, Opařany, Malšice a Bechyně.

V obslužném potenciálu obcí byl Tábor určen jako obec, který má největší předpoklady pro to, aby se stal dominantním střediskem. Toto dominantní postavení je starosty plně potvrzeno a Tábor má největší spádové území. Svě poměrně silné postavení z obslužného potenciálu potvrdila Bechyně. Mladá Vožice byla v obslužném potenciálu určena jako jediné centrum v severovýchodní části ORP. Toto významné postavení si zachovala i zde a stala se významným subregionálním centrem. I Opařany a Chýnov si zachovaly své postavení z obslužného potenciálu a staly se významnými středisky.

Oproti obslužnému potenciálu si naopak polepšili Jistebnice a Malšice.

Naopak oproti obslužnému potenciálu hodně ztratili Sezimovo Ústí a Chotoviny. Obě dvě obce sice mají velmi dobré předpoklady stát se střediskovou obcí, ale blízkost Tábora a dobré dopravní spojení s ním zapříčinilo, že nesplnily mikroregionální podmínku a nestaly se střediskovými obcemi.

Ostatní menší obce, které měly předpoklady stát se středisky, se jimi nestaly pro to, že jejich obslužný potenciál nebyl tak velký a obyvatelé raději dojíždějí do silnějších a lépe vybavených mikroregionálních středisek.

Velký význam pro vymezené území mají také střediska, ležící mimo ORP. Tato střediska ale nebyla v obslužném potenciálu zahrnuta, proto se do tohoto srovnání nezačleňují. Jedná se o Týn nad Vltavou, Soběslav a Pacov.

6.2 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony základních škol

Základní školy jsou regionotvorný proces, který je vázán na minimální vzdálenosti. Proto je, spolu s tím, že základních škol je poměrně velké množství, více středisek, které se shodují s obslužným potenciálem. Jsou to Tábor, Chýnov, Ratibořské Hory, Mladá Vožice, Chotoviny, Jistebnice, Dražice, Opařany, Malšice, Bechyně, Planá nad Lužnicí a Choustník.

Tábor v tomto mikroregionu nemá tak silné postavení, jaké má v obslužném potenciálu, kde jednoznačně převyšuje ostatní obce. Naopak velice silné postavení má Mladá Vožice, která kvůli vesnickému charakteru okolního území a absenci nějakého dalšího možného střediska výrazně oproti obslužnému potenciálu posílila.

Své významné postavení, které má Bechyně v obslužném potenciálu, potvrdila i v mikroregionu základních škol a stala se významným střediskem pro široké okolí. Výrazné postavení má také v tomto mikroregionu Planá nad Lužnicí, která si oproti obslužnému potenciálu výrazně polepšila a stala se poměrně velkým mikroregionálním střediskem. Další obcí, která má oproti obslužnému potenciálu významnější postavení a stala se silnou střediskovou obcí mikroregionu základních škol, je díky odlehlosti a horším přírodním podmínkám v oblasti, Choustník. Své postavení si vylepšila i Jistebnice. Dobré postavení si udržely i Dražice, Chýnov, Malšice a překvapivě dobré postavení mají i Ratibořské Hory.

Trochu oproti obslužnému potenciálu oslabily i Chotoviny a nejvíce pak ztratilo Sezimovo Ústí, které nejvíce trápí kvůli blízkosti Tábora.

Ostatní obce, které měly předpoklad stát se střediskovými a nestaly se jimi, buď na svém území základní školu nemají, nebo mají jen tzv. pětiletku, která svým významem nemůže konkurovat devítiletým školám. Některé obce by zase nesplnily základní mikroregionální podmínku.

Pro některé obce má význam i Pacov. Toto středisko ale leží mimo dané území, proto nebyl zahrnuto do obslužného potenciálu obcí a není proto součástí tohoto srovnání.

6.3 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony středních škol

Střední školy se ve většině případů soustřeďují buď ve větších městech, nebo v místech, kde jsou např. potřeba školení zaměstnanci. Proto po zpracování dotazníků vzešlo jen jedno středisko ležící uvnitř ORP, které se shoduje s obslužným potenciálem, a to je Tábor, který má díky širokému výběru středních škol největší spádovou oblast.

Nejvíce zde oproti obslužnému potenciálu ztratila Bechyně, kde sice je střední škola, ale nemá silné postavení a je úzce specializovaná, proto dost studentů dojíždí buď do lépe

vybaveného Týna nad Vltavou, nebo Tábora. Druhou obcí je opět Sezimovo Ústí, které sice má střední školu, ale vytvořilo by mikroregion o jedné obci, takže opět trati na úkor Tábora.

Zbylé obce, které měly předpoklad se stát střediskovými a nestaly se jimi, jsou malé a nemají střední školu, proto musejí obyvatelé těchto obcí využívat při dojížděce do nich větší centra v okolí.

Také zde mají pro obce o okrajových částech význam při dojížděce střediska, která neleží v daném území. Tato střediska ale nebyla zahrnuta do obslužného potenciálu, proto se netýkají tohoto srovnání. Jedná se o Týn nad Vltavou, Soběslav a Pacov.

6.4 Komparace obslužného potenciálu s mikroregiony ostatních služeb

Obslužný potenciál obcí byl sice vytvářen pro zdravotnictví a školství, ale pro ostatní služby jsou špatně dostupná relevantní data (Kubeš, Pahorecká 2000), podle kterých by se daly výsledky porovnat a tento potenciál poměrně dobře reflektuje rozložení středisek v ORP, proto bude pro porovnání využít i v tomto případě.

Jelikož nebyly při zpracování ostatní služby hierarchicky odděleny a v posledních letech dochází k rušení malých obchodů na venkově (Szczyrba, 2005) a koncentraci většiny služeb do větších středisek, staly se po zpracování středisky jen Tábor, Mladá Vožice a Bechyně.

Tábor opět potvrdil velice silné postavení, které získal v obslužném potenciálu a stal se významným střediskem ostatních služeb s největší spádovou oblastí, a to díky širokému spektru všech služeb. Své poměrně silné postavení z obslužného potenciálu potvrdila i Bechyně, která se stala významným centrem ve své oblasti a hlavně pak toto postavení potvrdila Mladá Vožice, která se díky venkovskému charakteru stala důležitým spádovým centrem své oblasti i přes absenci hypermarketů a jiných velkých nákupních center.

Z obcí, které měly předpoklady stát se střediskovými, zde nejvíce ztratili Sezimovo Ústí, Planá nad Lužnicí, Chýnov, Opařany a Chotoviny. Nejdůležitějšími faktory, proč se tyto obce a města nestaly středisky, je dobrá poloha vůči Táboru a velmi dobré dopravní spojení s ním, a to buď městskou hromadnou dopravou, nebo dálkovými autobusy, nebo vlaky (Kraft, 2011).

Ostatní obce, které měly předpoklady stát se středisky, ale nestaly se jimi, ztratily své postavení buď kvůli dobré poloze vůči Táboru, nebo kvůli tomu, že se jedná o malé obce, ve kterých jsou buď minimální (např. jen restaurační zařízení nebo malý krámk s potravinami),

ale ve většině případů žádné služby a jejich obyvatelé musí za těmito službami dojíždět do větších středisek v okolí.

I zde mají pro některé obce význam střediska mimo dané území, ale protože tato střediska nebyla v obslužném potenciálu zahrnuta, tak se jich toto srovnání netýká. Jedná se o Soběslav a Pacov.

7. ZÁVĚR

Služby, jakkoli jim v minulosti v naší zemi nebyla přikládána váha a byly v silném útlumu, se po roce 1989 dostávají do popředí zájmu a v dnešní době jsou nezbytnou součástí a potřebou v životě každého člověka. Vzhledem k různým fyzickým a hlavně sociální faktorům jsou ale služby na různé úrovni, jsou v prostoru nerovnoměrně rozložené a lidé musí své potřeby uspokojovat v centrálních místech. Z tohoto důvodu je velmi důležitá doprava a dopravní obslužnost, aby lidé mohli služby v centrálních místech využívat. Vzhledem k narůstající individuální automobilizaci ale dochází k rušení mnoha spojů a pro lidi bez auta nebo ze špatně dopravně obsluhovaných obcí může být problém se k těmto službám dostat (Kubeš, Pahorecká 2000).

Hlavním úkolem předkládané práce bylo zjištění a analýza hlavních směrů a cílů dojížděky obyvatel za vybranými druhy služeb ve vybraném regionu. Zdrojem dat pro tuto analýzu bylo dotazníkové šetření, které bylo prováděné přes vybrané zástupce obcí ve vymezeném území, kterým bylo ORP Tábor. Toto ORP je tvořeno 79 obcemi.

Nakonec bylo získáno 98 % všech dotazníků. Po jejich zpracování byly na základě jejich výsledků vytvořeny obslužné mikroregiony, a to zdravotnické mikroregiony, mikroregiony základních a středních škol, a mikroregiony ostatních služeb se spádovými středisky. Vzniklá obslužná centra pak korespondují s některými dříve uveřejněnými pracemi na podobná témata. (např. Kubeš, Pahorecká 2000). Tím byl splněn první a druhý cíl této práce

Obslužný potenciál obcí předem určil, které z obcí se mohou stát střediskovými. Tento potenciál při porovnání s mikroregiony ukázal, že čím je daná služba lokálnější, tím více se střediska mikroregionů shodují s obslužným potenciálem a naopak. Nejvíce je tento jev vidět u mikroregionů základních škol a středních škol. Tím je splněn i třetí cíl této práce.

První hypotéza předpokládala, že nejvýznamnější postavení mezi všemi obcemi bude mít Tábor. Tato hypotéza se potvrdila, protože Tábor jako největší a nejvýznamnější město v ORP a druhé nejvýznamnější v kraji (Hampl, 2005), je centrem širokého spektra základních i speciálních služeb. Proto měl Tábor dominantní postavení mezi zdravotnickými mikroregion, mikroregiony středních škol a ostatních služeb, a to jak podle počtu obyvatel, tak i podle počtu obcí, které spadají pod toto středisko. Jen u základních škol měl Tábor druhé největší spádové území podle počtu obcí, ale podle počtu obyvatel byl dominantní i zde.

Získaná data z dotazníkového šetření částečně potvrdila i druhou hypotézu, která se týkala postavení Bechyně a Mladé Vožice v ORP. Tato hypotéza tvrdila, že tato dvě města budou v jisté míře konkurovat Táboru a vytvoří subregionální centra. Tato hypotéza se nejvíce potvrdila pro zdravotnický mikroregion, mikroregion základních škol a ostatních služeb.

Třetí hypotézu získaná data potvrdila jen částečně. Pacov se stal střediskem pro všechny sledované oblasti služeb, ale vždy má jen okrajové postavení a malou spádovost oblastí obcí ve východní periferii ORP. Soběslav se stala střediskem ve třech případech. Oproti Pacovu má i větší spádové území a více obyvatel, kteří do ní spádují, protože se jedná o větší město, které je i ORP. Týn nad Vltavou se stal střediskem jen ve dvou případech a má menší spádové území s pár obcemi, ale do jisté míry buď konkuruje, nebo zastupuje Bechyni.

Naopak skoro vůbec se nepotvrdila čtvrtá hypotéza práce. Někteří obyvatelé zkoumaného území sice za určitými službami do Prahy nebo Českých Budějovic dojíždějí, ale jelikož se jedná o velice specializované služby, tak dojížděka není tak častá, aby se tato dvě města stala spádovými středisky pro obce v ORP Tábor. Jedním z důvodů také je, že Tábor má v tomto regionu velice silné postavení se silnou základnou širokého spektra služeb, proto se lidem nevyplatí tolik do Prahy a Českých Budějovic dojíždět a své potřeby uspokojují v ORP.

Výše dosažené výsledky práce ale mají určité omezení, kterým jsou především starostové obcí. Během získávání dotazníků byla řada z nich velice neochotná vůbec dotazník vyplnit. Často se mohlo stát, že dotazník mohli dát vyplnit např. sekretářce nebo někomu jinému z úřadu. Dalším problémem je, že čím větší obec je, tím menší může mít starosta přehled o dojížděce obyvatel za službami a vyplní ho podle svého subjektivního názoru a nemusí pokrýt všechny směry a cíle dojížděky obyvatel. Dalším omezením této práce může být samotný dotazník, který i přes snahu pokrýt veškeré služby je všechny pokrýt nemusí a mohou se objevit služby, které v dotazníku nejsou uvedeny.

Velkým problémem do budoucna může být rušení základních škol. Bohužel v posledních letech do škol nastupují slabší ročníky dětí a je pochopitelné, že pokud počet žáků školy klesne pod určitou hranici, tak se pak obcím nevyplatí udržovat školu a raději třeba přispívají žákům na dopravu do vzdálenějších škol. Toto rušení pak může mnoha žákům zkomplikovat cestování za vzděláním, zvláště pokud je obec hůře dopravně vybavena. Dalším problémem pro venkov je i koncentrace maloobchodu do středisek. Oba tyto faktory mají nestabilizující vliv na venkov jako takový. V prostoru vzniknou prázdná místa, která se buď

musí zaplnit, nebo dojde ke změnám ve spádových směrech obyvatel za službami. To může mít za následek vysídlování českého venkova na úkor středisek.

8. SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH PRAMENŮ

ANDĚL, J. (1996): Sociogeografická regionalizace. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta Pedagogická, Ústí nad Labem, 85 s.

BERRY, B. J. L. (1967): Geography of market centres and retail distribution. Engelwood Clifs, 146 s.

BERRY, B. J. L., GOHEEN, P. G. , GOLDSTEIN, H. (1969): Metropolitan Area Definition: A Reevaluation of Concept and Statistical Practise. Washington, D.C., US Bureau of the Census.

BIČÍK, I. (1975): Spádovost za nákupem potravin. Acta Universitatis Caroline Geographica, 10 (1-2), s. 145- 156.

CARRUTHERS, W. I. (1967): Major shopping centres in England and Wales, 1961. In: Regional studies. 1, s. 65- 81.

CIMLER, P a kol. (1998): Obchod a služby. Západočeská univerzita, Plzeň, 167 s.

DICKINSON, R. E. (1964): City and region. A geographical Interpretation. London, 588 s.

HAGGET, P. (1965): Locational Analysis in Human Geography. London, 607 s.

HAMPL, M. (2005) Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. PŘF UK, DemoArt, Praha, 147 s., 1 mapová příloha (2001).

CHRISTALLER, W. (1933): Die Zentralen Orte in Süddeutschland. Gustav Fischer, Jena.

IVANIČKA, K. (1983): Základy teórie a metodológie socioeconomickej geografie. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, 448 s.

JOHNSTON, R., GREGORY, D., PRATT, G., WATTS, M. (2000): The Dictionary of Human Geography. Blackwell Publishing, 958 s.

JOHNSTON, R. J. (1964): *Economic Geography*. 40, p. 324.

KAVAN, P. (2009): Spádovost za službami ve vybraném regionu. Bakalářská práce. Katedra regionální ekonomie a správy Ekonomicko- správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 50 s.

KRAFT, S. (2010): Integrovaný plán rozvoje území regionu soudržnosti Jihozápad. ROP Jihozápad.

KUBEŠ, J., PAHORECKÁ, J., 2000. Obslužná vybavenost, střediskovost a spádovost venkovských sídel. Okresy Písek, Tábor a okolí, rok 1998. In: Kubeš, J. (ed.): "Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR". PF JU České Budějovice, s. 67-105.

MANOVÁ, Z. (2007): Spádovost za službami ve vybraném mikroregionu. Bakalářská práce. Katedra regionální ekonomie a správy Ekonomicko- správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 43 s.

MARSHALL, J. N. (1988): *Services and uneven development*. Oxford University Press, Oxford, 307 p.

MARYÁŠ, J. (1988): Dojíždka do škol a za službami. In: Atlas obyvatel ČSSR, Geografický ústav ČSAV, Brno.

MARYÁŠ, J. (1983): K metodám výběru středisek maloobchodu a sfér jejich vlivu. In: Zprávy GgÚ ČSAV, Roč. 20, čís. 3, s. 61- 80.

OČOVSKÝ, Š. (1973): Príspevok k studiu spádových území obchodných středísk na Slovensku. *Geografický časopis*, 25 (4), s 289- 298.

REILLY, W.J. (1929): *Methods for the study of detail relationships*. University of Texas Bulletin, 2944, Austin, Texas.

SMAILES, A. E. (1967): Hierarchia miast w Anglii i Walii. In: *Przegląd z zagranicznej literatury geograficznej*. 2, Warszawa, s. 47.

SZCZYRBA, Z. (2008): Geografie služeb. In: TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň, s. 271- 291.

SZCZYRBA, Z. (2008): Maloobchod v ČR po roce 1989. Vývoj a trendy se zaměřením na geografickou organizaci. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 126 s.

WHEELER, J. O., MULLER, P. O. (1986): Economic geografie. Second Edition. John Wiley, New York, 412 p.

Zákony:

Zákon č. 314/2002 Sb.

Internetové zdroje:

-Jízdní řády. [online]. [cit. 2011- 11- 15].

www.idos.cz

-Adresy obcí. [online]. [cit. 2010- 11- 15, 2011- 12- 10].

www.seznam.cz

www.firmy.cz

<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Malsice-552666>

-Městská a obecní statistika. [online]. [2011-3-10].

http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0317/

-Údaje o číslech spojů. [online]. [2011-3-5].

<http://www.cd.cz/mapa>

-Údaje o ORP Tábor. [online]. [2011-2-10].

http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_obci_a_podnikatelska_sfera_orp_tabor

http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_orp_tabor

-Grafické vyjádření centrálních míst. [online]. [2011-11-10].

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Christaller_model_1.svg

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Christaller_model2.jpg

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Christaller_model_3.jpg

9. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A PŘÍLOH

Obrázky:

Obr. 1: Teorie centrálních míst

Obr. 2: Administrativní členění ORP Tábor (2011)

Obr. 3: Počet obyvatel v obcích ORP Tábor v roce 2010

Obr. 4: Dopravní síť ORP Tábor (2011)

Obr. 5: Dopravní obslužnost středisek ORP Tábor veřejnou hromadnou dopravou v roce 2011

Obr. 6: Obslužný potenciál obcí ORP Tábor v roce 2011

Obr. 7: Zdravotnické mikroregiony v ORP Tábor (2011)

Obr. 8: Mikroregiony základních škol v ORP Tábor (2011)

Obr. 9: Mikroregiony středních škol v ORP Tábor (2011)

Obr. 10: Mikroregiony ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Tabulky:

Tab. 1: Bodové hodnocení zdravotnictví a školství

Tab. 2: Základní strukturální charakteristiky zdravotnických mikroregionů v ORP Tábor (2011)

Tab. 3: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů základních škol v ORP Tábor (2011)

Tab. 4: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů středních škol v ORP Tábor (2011)

Tab. 5: Základní strukturální charakteristiky mikroregionů ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Grafy:

Graf 1: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých zdravotnických mikroregionech v ORP Tábor (2011)

Graf 2: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých mikroregionech základních škol v ORP Tábor (2011)

Graf 3: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých mikroregionech středních škol v ORP Tábor (2011)

Graf 4: Počet obcí a obyvatel v jednotlivých mikroregionech ostatních služeb v ORP Tábor (2011)

Přílohy:

Příloha 1: Příklad vyplněného dotazníku

Příloha 1: Příklad vyplněného dotazníku

Dotazník pro obec

Dojíždka za službami

Vážená paní starostko, vážený pane starosto,

jmenuji se Tomáš Vácha, studuji obor Geografie ve veřejné správě na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Právě pracuji na bakalářské práci na téma „Spádovost za službami v obcích ORP Tábor“ a vaše obec je součástí zkoumaného území. Tímto bych Vás chtěl požádat, jestli byste mohl/a, vyplnit dotazník, který je součástí mé bakalářské práce. Veškerá získaná data budou použita jen pro účely mé práce a v případě Vašeho zájmu Vám můžu zpracované výsledky zaslat. Velmi Vám děkuji za spolupráci.

V případě jakýchkoli nejasností mě, prosím, kontaktujte na tomasvachy@centrum.cz nebo na telefonní číslo 604 389922.

Postup pro vyplňování:

Sloupce „**Převážně**“ vyplňujte, prosím, jen tehdy, když uspokojujete své potřeby jen v jedné obci. Jestliže jsou ale cesty za vybaveností a službami tak rozdílné, že nejde přesně určit směr, který převažuje, tak prosím vyplňte jen sloupce „**Částečně**“ nebo „**Výjimečně**“ (zde pak můžete uvést dvě i více obcí)

Název obce: Chotoviny

Druh potřeby	Název navštěvované obce		
	Převážně (pravidelně)	Částečně (méně často)	Výjimečně (velmi zřídka)
Běžné denní nákupy (potravin, drogerie, běžné domácí potřeby apod.)		Chotoviny, Tábor	
Nákupy běžného textilu a obuvi	Tábor		
Nákupy běžného průmyslového zboží (elektro, kola, sportovní vybavení apod.)		Chotoviny, Tábor	
Nákupy knih, hudebních a filmových nosičů (CD, DVD)	Tábor		
Nákupy nábytku a bytových doplňků	Tábor		
Návštěva základní školy	Chotoviny		
Návštěva střední školy	Tábor		

Návštěva praktického lékaře pro dospělé	Chotoviny		
Návštěva dětského lékaře	Chotoviny		
Návštěva odborného lékaře	Tábor		
Návštěva zubaře	Chotoviny		
Návštěva ženského lékaře	Tábor		
Návštěva nemocnice	Tábor		
Návštěva lékárny		Chotoviny, Tábor	
Návštěva banky, spořitelny	Tábor		
Návštěva kina	Tábor		
Návštěva knihovny		Chotoviny, Tábor	
Návštěvy kulturních akcí (divadlo, výstava, koncerty apod.)		Tábor, Chotoviny	
Návštěvy diskoték		Tábor, Chotoviny	
Návštěvy restaurací		Tábor, Chotoviny	
Speciální služby (fotograf, oprava hodinek, šití šatů atd.)	Tábor		
Běžné služby (kadeřník, čistírna, oprava obuvi atd.)		Chotoviny, Tábor	
Nákupy speciálního výběrového zboží (klenoty, motoristické zboží atd.)	Tábor		

Vyplňte, prosím, pro možnost zpětného ověření údajů:

Dotazník vyplnil: Turek Zdeněk

Kontakt: 724188850

Vyplněný dotazník mi, prosím, zašlete na můj email: tomasvachy@centrum.cz

Děkuji Vám za spolupráci